ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган | 1991 йил 26 октябрь, шанба, 208-сон | НАРХИ обуначига 7 тийин. сотувда 10 тийин.

ЁШ ИҚТИСОДЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

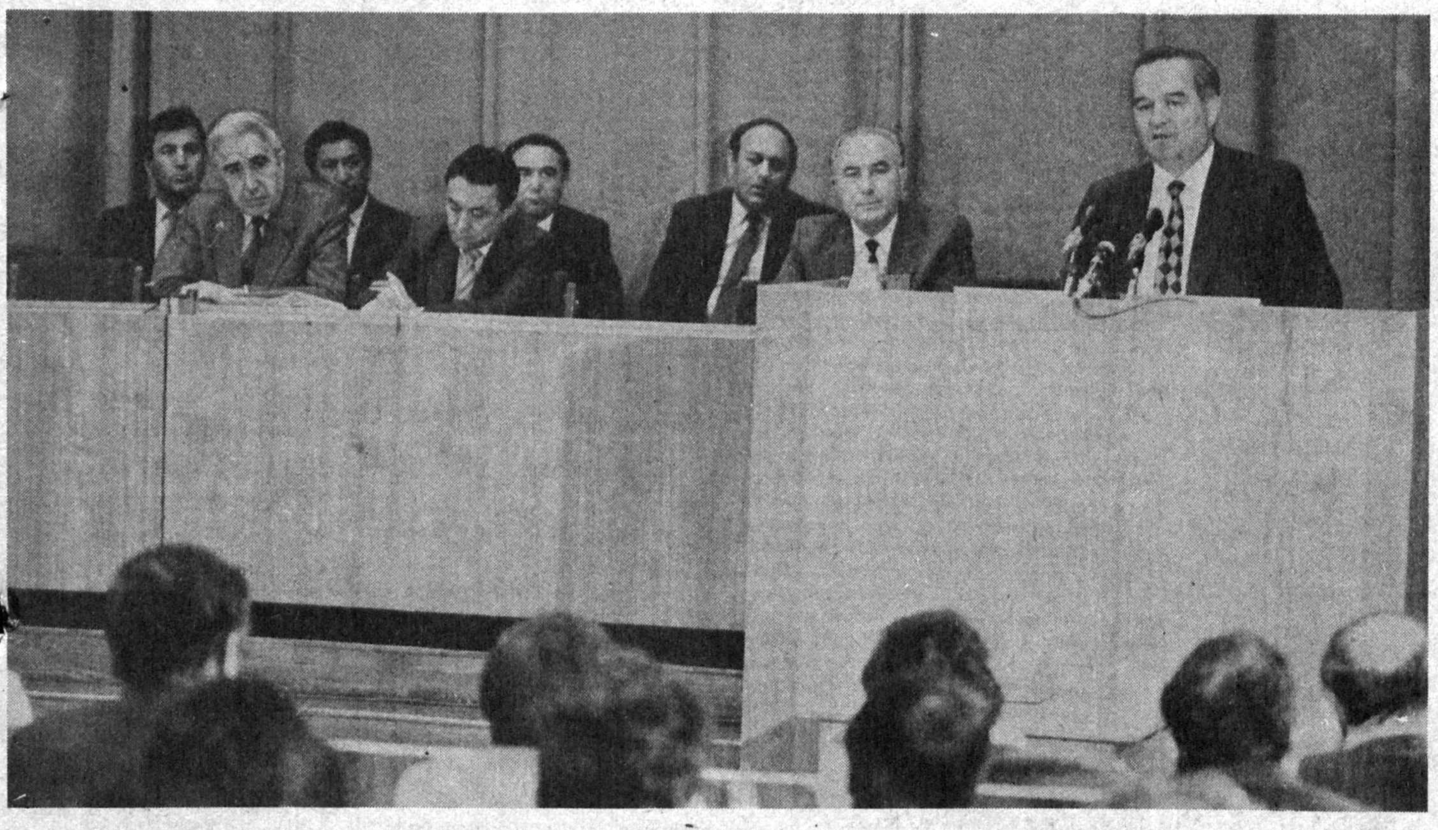

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ёш олимлар билан учрашуви пайти.
В. МИЛЕНЬКИЙ олган сурат. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ёш иқтисодчи олимлар билан учрашувини қисқа қилиб, фойдали ва самарали учрашув деса бўлади. Бу учрашув 24 октябрь куни Тошкентда бўлиб ўтди. Унда вазирликлар, идоралар, академия илмгоҳлари ва олий ўқув юртларининг раҳбарлари қатнашдилар.

Республика Президенти мустақил Ўзбекистон ҳукуматининг ижтимоий-иқтисодий дастури ҳақида йиғилганларга батафсил гапириб берди, вужудга келаётган иқтисодий вазиятни таҳлил этди. Ўзбекистон ва бутун мамлакат турмушининг ҳозирги мураккаб даврида бутун халқ хўжалик мажмуини барқарорлаштириш, одамлар турмуш даражаси пасайиб кетишига йўл қўймаслик муаммолари биринчи ўринга чиқиб бораётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Республикалар ўртасидаги хўжалик алоқалари барбод бўлганлиги, бозор иқтисодиётига ўтиш арафасида минтақаларнинг шароитлари жуда ҳар хил эканлиги ҳар бир мустақил республикани ўз иқтисодий стратегиясини ишлаб чиқишга мажбур қилмоқда. Афсуски, мана шундай шароитга Ўзбекистон унчалик яхши аҳволда етиб келмади. Республика иқтисодиёти хом ашё етиштиришга мўлжалланганлиги, ишлаб чиқарувчи кучлар бир ёқлама ривожланганлиги унинг тараққиётига халақит бераётган катта тўсиқдир. Шу сабабли ҳозир беш-ўн йил ичида республикани сифат жиҳатдан янги поғонага олиб чиқа оладиган аниқ иқтисодий дастурни ишлаб чиқиш зарур. Айни шу ишда ёш иқтисодчи олимларнинг билимлари, уларга хос серғайратлилик жуда асқотади.

Ўзбекистонда жуда кучли иқтисодиёт илмгоҳлари мавжуд бўлишига, академия даргоҳида бир неча мактаблар ва йўналишлар фаол ишлаб турганига қарамай, улардан кўнгилдагидек самара олинмаётганини республика Президенти таъкидлаб ўтди. Олимлар билан мутахассисларнинг ҳаракатларида ҳамжиҳатлик йўқлиги, аниқ мақсадни кўзловчи, мувофиқлаштирилган дастур ишлаб чиқилмаганлиги салбий таъсир қилмоқда. Мана шуларнинг оқибатида ҳамон мустақил Ўзбекистонни бозор иқтисодиёти изига кўчириш, уни жаҳон иқтисодиётига киритиш соҳасида ҳар томонлама пухта асосланган чуқур назарий ишланмалар йўқ.

Хўш, иқтисодчиларнинг асосий вазифалари нималардан иборат? Бу соҳада бир неча вазифа турибди. Ички сиёсат стратегияси, яъни мамлакатнинг мустақил республикалари билан ўзаро манфаатли муносабат ўрнатиш, шунингдек, ташқи иқтисодий фаолият масалалари асосий вазифалар жумласига киради.

Ҳақиқий иқтисодий мустақиллик бўлмаса, сиёсий мустақиллик ҳавойи шиорлардан бошқа нарса эмаслиги учрашувда таъкидлаб ўтилди. Шу сабабли ёш иқтисодчи олимлар республика анъаналари ва хусусиятларини ҳисобга оладиган, самарали ишлаб, республикани мушкул аҳволдан қутилтира оладиган Дастурни ишлаб чиқишлари лозим.

Хўш, бунга қандай йўллар билан эришса бўлади? И. А. Каримов ана шу жуда муҳим муаммога батавсил тўхталди. Унинг бу масаладаги фикри равшан: сифат жиҳатдан янги иқтисодий кўмакчи тармоқлар керак. Ўзбекистоннинг мустақиллиги унинг ўзини ўзи яккалаб қўйишини билдирмайди, аксинча, у барча республикалар ва хорижий давлатлар билан тенг ҳуқуқли асосда ҳамкорлик қилишга тайёр. Тўла иқтисодий эркинлик шароитида қаттиқ интизом ва тартиб — олға томон ҳаракат қилишнинг кафолатидир. Республика иқтисодиёти мафкурадан тўла-тўкис халос бўлмоғи керак, деб таъкидлади у.

Ўзбекистон Президенти ҳозирги иқтисодий аҳвол ҳақида, Ўзбекистоннинг бошқа мустақил республикалар ва хорижий мамлакатлар билан ўзаро муносабатлари тўғрисида гапириб, ишбилармонликка кенг йўл очиб қўядиган пайт келганини таъкидлади. Аммо бу масалада ҳам пухта ўйлаб, илмий асослаб иш тутмоқ зарур. Бу соҳада корхоналарни хусусийлаштириш синалган йўллардан биридир. Аммо ҳозирги пайтда республиканинг бутун саноатини хусусий кишилар қўлига топшириб бўладими? Бу ўринда қатъий қилиб «Ҳа!», деб бўлмайди. Ўзбекистон ҳудудида жойлашган завод ва фабрикаларнинг кўпчилиги рақобатга бардошли маҳсулот чиқараётгани йўқ. Бинобарин, улар хусусийлаштирилса, синиши турган гап, бу эса ишсизликка олиб боради. Яна бир муҳим жиҳат шундан иборатки, республикада хорижий фирмалар ва компаниялар билан биргаликда қўшма корхоналар барпо этилмоқда. Аммо, уларнинг ҳаммаси ҳам умидларимизни оқлаяптими? Йўқ, қўшма корхоналарни барпо этиш чоғида эркинликдан завқланиш кайфияти устунлик қилади. Бу эса, кўпинча, аниқ иқтисодий ҳисоб-китобни, истиқболни кўзлаб ишлашни унутишга олиб боради. Барпо этилаётган қўшма корхоналар фаолиятига баҳо беришнинг аниқ мезонларини белгилаш вақти келди.

Ҳозир Ўзбекистонда бозор иқтисодиёти тузилмалари вужудга келтирилмоқда. Тижорат банклари, биржалар, воситачилик фирмалари шу жумлага киради. Бироқ, кишини ажаблантирадиган жойи шуки, мана шу тузилмаларнинг ўзида янги тоифа бюрократлар пайдо бўлиб қолмоқда. Улар республика учун ҳалол ва манфаатли ишбилармонликни юриштириб юборишга халақит бермоқда. Ишбилармонлик фаолиятининг барча турлари яшаш ҳуқуқига эга эканлиги таъкидланди. Бу соҳада солиқ солишнинг аниқ воситаси зарур, аммо мана шундай самарали восита ҳали ҳам ишлаб чиқилгани йўқ.

И. А. Каримов кадрлар тайёрлаш муаммосига батафсил тўхталди. Ихтисослаштирилган олий ўқув юртлари ёшларга таълим берадиган асосий марказлар бўлиб қолиши керак, деб уқтирди у. Юқори курсларнинг энг яхши талабалари эса чет элларда уч-олти ой тажриба ўрганиб келишлари керак. Бу ишга бўладиган ҳаражатларни республика ўз зиммасига олади. Чет эллардаги етакчи иқтисодий марказларга фақат Тошкентдан эмас, Ўзбекистоннинг барча вилоятларидан ҳам йигит-қизлар юбориладиган бўлади. Аммо бу ўринда ҳам ошна-оғайнигарчиликка йўл қўймай, танлаб олишнинг таъсирчан воситаси зарур. Республика олий ўқув юртларига етакчи чет эллик мутахассисларни таклиф қилиш менежерлар, маркетинг мутахассислари тайёрлашнинг бошқа бир шаклидир. Хуллас, ривожланган Ғарб мамлакатларида одат бўлган ишларни биз ҳам қилишимиз зарур.

Ўзбекистон Президенти нарх-наво сиёсатига йиғилиш аҳлининг диққат-эътиборини жалб қилди. Баъзи республикалар эркин нархларни дарҳол жорий қилишга ҳозирлик кўрмоқдалар. Аммо бу усул ҳозирги пайтда Ўзбекистон учун мақбул эмас, деб таъкидлади у. Пахта толасининг нархига, уни сотиш тартибига келганда шуни айтиш керакки, муайян турдаги маҳсулотни олди-сотди қилиш билан шуғулланадиган ихтисослаштирилган биржалар барпо этиш зарур.

И. А. Каримов ёш иқтисодчи олимларнинг кўпдан-кўп саволларига жавоб қайтарди.

Учрашувда Ўзбекистон иқтисодий тараққиётининг бир неча муқобил дастурини ишлаб чиқишга қарор қилинди. Улар синчиклаб кўриб чиқилиб, энг яхшиси танлаб олинади.

Учрашувда Ўзбекистон Республикасининг вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

• *Шу сонга хабар*

ОДАМЛАРНИНГ ОСОЙИШТАЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ — ЭНГ МУҲИМ ВАЗИФА

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов Андижон вилоятига амалий ташриф буюрди.

У аэропортдан вилоят раҳбарлари ҳамроҳлигида дарҳол Андижон районининг Киров номли жамоа хўжалигига йўл олди, бу ерда қишлоқ аҳолисининг ҳаёти ва турмуши билан танишди, кичик корхоналар, кооперативларни, йирик бирлашмаларнинг бўлимларини барпо этиш йўли билан бекор аҳолини ишга жойлаштиришни ташкил этиш қандай бораётганини қизиқиб суриштирди. Президент маҳалла аҳолиси, оқсоқоллар, уруш ва меҳнат фахрийлари билан учрашди, уларга республика раҳбариятининг ишлари ҳақида гапириб берди, кўпдан-кўп саволларга жавоб қайтарди.

Ленин районининг Бобур номли ва «Правда Востока» жамоа хўжаликларида ҳам қишлоқликлар билан шундай учрашувлар бўлиб ўтди.

Асака шаҳрида (собиқ Ленинскда) республика Президенти шаҳар фаоллари билан учрашди. Учрашув давомида шаҳарнинг, Ленин районининг аҳолиси зич жойлашганлиги билан боғлиқ бўлган ва аҳолини озиқ-овқат, ёқилғи, электр энергия билан узлуксиз таъминлашга тааллуқли жуда ўткир муаммолар муҳокама қилинди.

Тушдан кейин И. А. Каримов Жалолқудуқ районининг бир қанча хўжаликларига борди, Қўрғонтепадаги «Савай» шўро хўжалигида бўлди. Бу ерда пахта етиштиришнинг Исроилдан ўрганилган илғор технологияси муваффақиятли жорий этилаётганини кўздан кечирди. Жалолқудуқдаги «Ғалабанинг 30 йиллиги» жамоа хўжалигида республика Президентининг Хўжаобод, Қўрғонтепа ва Жалолқудуқ районлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши раҳбарлари, фаоллари ва илғорлари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Республика Президентининг Андижон вилоятида бўлиши охирида вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда Ўзбекистон Республикасининг мустақиллиги шароитида халқ хўжалиги тармоқларини ривожлантириш истиқболлари билан боғлиқ бўлган жуда кўп масалалар кўриб чиқилди. Аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари ва энг зарур моллар билан яхшироқ таъминлаш имкониятлари ва аниқ йўллари, бозор иқтисодиётига ўтиш усуллари муҳокама қилинди.

Жойларда Президентнинг Фармонлари қандай бажарилаётганлиги ҳақида, аҳолини байналмилаллик руҳида тарбиялаш тўғрисида гапирилди, мана шу тарбия кўп миллатли республикамиз барча аҳолисининг осойишталигини таъминлашнинг омили эканлиги таъкидланди.

И. А. Каримов вилоят фаоллари йиғилишининг қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзлади. У йиғилиш аҳлини қизиқтирган саволларга жавоб қайтарди.

Вилоят бўйлаб қилинган сафарда республика Президентига халқ депутатлари вилоят Кенгашининг раиси Қ. Ҳ. Холмирзаев ва вилоят ижроия комитетининг раиси Б. Т. Болтабоев ҳамроҳ бўлди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИДА «ОЗОДЛИК» ОБИДАСИ ҚУРИЛАДИ

Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонини бажариш учун ва республика жамоатчилигининг истакларини ҳисобга олиб қарор қабул қилди. Унда Мустақиллик майдонида қуриладиган «Озодлик» обидасининг энг яхши лойиҳаси учун 1991 йил октябридан 30 декабригача республика танловини ўтказиш, танловнинг дастури ва шартлари, шунингдек, танлов ҳайъати ва маслаҳатчилар кенгаши таркибини тасдиқлаш кўзда тутилган.

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлигига, Ўзбекистон Ёзувчилар, Меъморлар, Рассомлар уюшмаларига танловни юксак ташкилий ва ғоявий-бадиий даражада ўтказиш топширилди.

Ўзбекистон Молия вазирлигига белгиланган мукофотларни маблағ билан таъминлаш манбаини аниқлаш тавсия этилди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш комитетига, ЎзТАГ, рўзномалар таҳририятларига танловнинг ўтказилиши, якуни ва «Озодлик» обидаси қурилишининг боришини ёритиш топширилди.

(Давоми учинчи бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

БУХОРО ВИЛОЯТИНИНГ ПЕШКУ РАЙОНИДАГИ «ЖОНГЕЛДИ» ДАВЛАТ НАСЛЧИЛИК КОРХОНАСИНИНГ АЛОҲИДА НАМУНА КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришдаги муваффақиятлари ва жамият турмушидаги фаол иштироки учун қуйидагилар фахрий унвонлар билан мукофотлансин:

«Хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими»:

Дербисов Суйеубай — бош чўпон
Оспанов Совутбой — ферма бошқарувчиси
Тулегенов Турганбек — директор

Қуйидагилар Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирлансин:

Раимқулов Тожибой — зоотехник
Тоғаев Шердурди Сотдурдиевич — бош чўпон
Утебоева Жумагул — бош чўпон

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. КАРИМОВ.**
Тошкент шаҳри, 1991 йил, 25 октябрь.

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика вилоятларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 25 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Режага нисбатан фоиз ҳисобида)

биринчи устун — вилоятлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — бир кунда машинада терилган пахта, бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

БУХОРО	0,66	109,56	0,44	84,56
ҚАШҚАДАРЁ	0,87	104,35	0,80	112,81
ФАРҒОНА	0,47	104,04	0,33	95,31
НАМАНГАН	1,21	100,10	1,03	105,67
ЖИЗЗАХ	0,91	100,01	1,03	122,01
Сурхондарё	1,25	99,24	0,67	104,66
Сирдарё	0,82	98,76	0,65	109,62
Андижон	1,10	95,60	1,10	103,13
Тошкент	1,10	93,09	0,97	101,59
Самарқанд	1,47	91,16	1,32	97,73
Хоразм	1,06	73,75	0,80	43,57
Қорақалпоғистон республикаси	1,16	72,10	0,91	69,46
Республика бўйича:	0,99	96,20	0,84	98,75

Шу жумладан, ингичка толали пахта:

Сурхондарё	1,40	100,22
Бухоро	3,16	97,51
Қашқадарё	1,17	97,18
Наманган	1,58	82,57
Андижон	0,51	34,28
Республика бўйича:	1,41	98,52

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

● Вазирлар Маҳкамаси деҳқончилик-саноат мажмуининг мажлиси бўлди, унда қишлоқ аҳолисининг ижтимоий ҳимоясини таъминлаш ва турмуш шароитини яхшилаш хусусидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва ҳукуматнинг қарорлари қандай бажарилаётгани муҳокама қилинди. Мажлисни Республика Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков бошқарди.

Мазкур масала юзасидан республика Қишлоқ хўжалик вазирлиги, Дон маҳсулотлари вазирлиги, «Узплодоовошчвинпром» ва «Узпишчепром» концернлари, шахсий ёрдамчи хўжалик эгалари уюшмаси, Ўзбекистон деҳқончилик-саноат банки ва бошқа манфаатдор ташкилотлар раҳбарларининг ахборотлари тингланди.

Мажлисда қишлоқ аҳолиси турмушини меъёрий изга солиш, моддий аҳволини яхшилаш учун чинакам шарт-шароит яратиш мақсадида республика Президенти шу муҳим масалаларга доир 5 та Фармон чиқаргани, республика ҳукумати эса тегишли қарорлар қабул қилгани таъкидлаб ўтилди.

Республика деҳқончилик-саноат мажмуига кирадиган вазирликлар ва идоралар, барча даражадаги маҳаллий Советлар ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалик идоралари шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш тадбирларини начиллик билан амалга оширмоқдалар.

Президентнинг 1991 йил 11 январдаги «Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари ва қишлоқ жойда яшайдиган бошқа фуқаролар шахсий ёрдамчи хўжаликларини янада ривожлантиришнинг қўшимча чоралари тўғрисида»ги Фармони ва республика ҳукуматининг мазкур масалага доир қарорига мувофиқ 2460,5 минг оила томорқа участкалари учун 289,6 минг гектар ер олди, шундан 121,9 минг гектари янги оилаларга ажратиб берилди. Республикада томорқа участкаларининг ўртача ҳажми 1989 йилдаги 0,12 гектардан 0,20 гектарга етди. Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Сирдарё, Хоразм вилоятларида томорқа участкалари ҳажми 0,25 гектарни, Қорақалпоғистон Республикасида 0,29 гектарни ташкил этди.

Шу билан бир қаторда бир қанча ҳолларда ер ажратиш тартиби бузилишига йўл қўйилмоқда, бу ишни тўғри ташкил этишга, ажратиб берилган ердан самарали фойдаланишга эътибор берилмаяпти.

Масалан, Термиз районидаги «Ғалаба» жамоа хўжалигида ҳали тузилмаган оилаларга 30 та ер участкаси ажратиб берилди, Денов районида ерлар ўлчаб кўрилганда 513 гектар ортиқча ер аниқланди. Ангор районида ажратиб берилган ер участкаларининг кўпидан фойдаланилмаяпти. Сирдарё, Жиззах, Бухоро ва бошқа вилоятларда ҳам шундай нуқсонларга йўл қўйилмоқда.

Буларнинг ҳаммаси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ижроия комитетлари, вазирликлар ва идоралар республика Президенти Фармонида хусусий секторда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва шу ҳисобдан аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашдаги кескинликни камайтириш юзасидан белгиланган чора-тадбирларнинг муҳимлигини тўла тушуниб етмаганликларини кўрсатиб турибди.

Республика Қишлоқ хўжалик вазирлигига, деҳқончилик-саноат мажмуидаги бошқа идораларга, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига ҳар бир жамоа ва давлат хўжалигида республика Президенти Фармони тўла ҳажмда бажарилишини таъминлайдиган чора-тадбирларни амалга ошириш тавсия этилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоят ижроия комитетларига муҳтожларнинг ҳаммасига ер ажратиб бериш ишларини тугаллаш билан бир қаторда ҳар бир хўжаликда барча ер участкаларидан фойдаланишнинг тўғри ёки нотўғри эканлигини текширишни ташкил этиш, бўш ётган ерлар аниқланган тақдирда уларни қайтариб олиш ва муҳтож фуқаролар фойдасига қайта тақсимлаш масаласини кўриб чиқиш таклиф этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг жамоа ва давлат хўжаликлари томонидан аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларига бузоқ, қўзи-улоқ ва жўжалар сотиш масалалари юзасидан чиқарган 1990 йил 10 майдаги 5-сонли ва 1990 йил 25 октябрдаги 74-сонли фармонларини ҳамда Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг шу масалаларга доир қарорларини бажариш юзасидан шу йилнинг тўққиз ойида жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликлари аҳолига 44,8 мингта бузоқ сотди, бу эса белгиланган топшириқнинг 95,5 фоизини ташкил этади, шунингдек, 34,2 мингта чўч-

(Давоми учинчи бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЖХОНА КОМИТЕТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 118—4-моддасининг 2, 4-бандларига ва «Ўзбекистон Республикасининг Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги Қонунга, иқтисодий ҳамжамият тўғрисида 1991 йил 18 октябрдаги шартномага мувофиқ, шунингдек республикаларнинг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтириш, божхона хизмати фаолияти ҳамда ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш учун зарур шарт-шароитлар яратиш мақсадида:

1. Республика ҳудудида фаолият кўрсатаётган божхона муассасалари негизида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига бўйсунадиган Ўзбекистон Республикаси Божхона комитети ташкил этилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси ўн кун муддат ичида республикада божхона хизматини ташкил этиш ва фаолияти бўйича тегишли қарор тайёрласин ва қабул қилсин.

Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикасининг Божхона тўғрисидаги Қонуни қабул қилингунгача СССРнинг амалдаги божхона кодекси ва «Божхона тарифи тўғрисида» СССР Қонунининг Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига зид бўлмаган қисмига амал қилинади.

3. Белгилаб қўйилсинки, божхона божи ва божхона фаолиятидан олинадиган бошқа даромадлар Ўзбекистон Республикаси бюджети даромадига тушади.

4. Ушбу Фармон имзоланган вақтдан бошлаб кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1991 йил 25 октябрь.

ИЖТИМОИЙ СОҲАГА ЭЪТИБОР

24 октябрь куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий ривожланиш, фан ва маданият мажмуида мажлис бўлиб ўтди. Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ижтимоий соҳа масалаларига оид Фармонлари бажарилишига бағишланган масала муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

(Мажлис тўғрисидаги ҳисобот рўзномада эълон қилинади).

27 октябрь—Автотранспорт ходимлари куни

ТАДБИРКОРЛИК САМАРАСИ

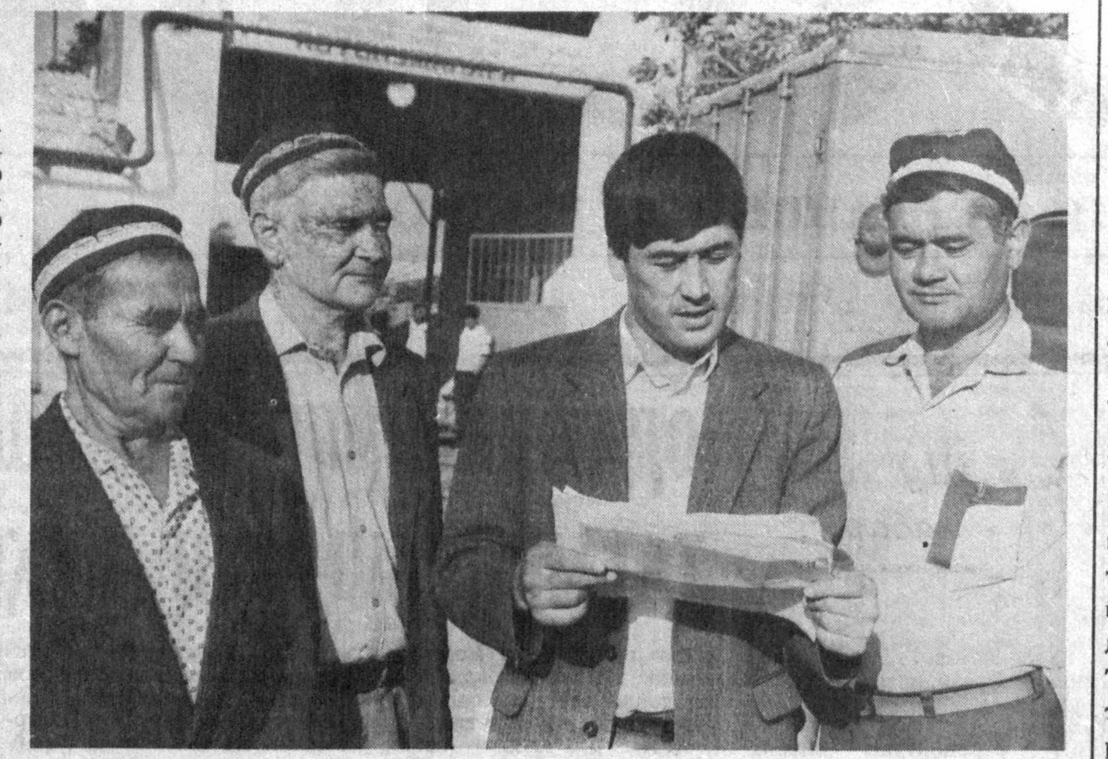

Бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги бир шароитда корхонанинг барқарор ишлаши раҳбарларнинг тадбиркорлигига боғлиқ. Агар у ишбилармон, ташаббускор бўлса, корхона тараққиётга юз тутади, қолаверса, шу жамоа меҳнат аҳлининг фаровонлиги ошиб бораверади.

— Нарзилла Ҳамидовни жамоамизнинг ўзи бошлиқликка сайлаган, — дейди Челак район автоколоннаси ҳайдовчиси Ҳ. Қобилов. — Тўғриси, корхонамизда вояга етган тадбиркор мутахассисни танлаб адашмаган эканмиз. Ҳозир бизда аҳвол бирмунча яхшиланди. Меҳнатимизга яраша ҳақ оладиган бўлдик.

Дарҳақиқат, ёш раҳбар аҳволни ўнглаш учун хўжалик юритишнинг янгича усулларини жорий қилишдан чўчимади. Корхонада жамоа пудратига кенг ўрин берилди. Муҳими, тажрибали ҳайдовчилар билан кенгашиб, баҳамжиҳат ҳаракат қилинди.

Тез орада ҳамжиҳат ҳаракат натижалари кўзга яққол ташланиб қолди. Автотранспортчилар юк ташиш 10 ойлик топшириқларини муддатидан илгари бажаришди. Ўтган давр мобайнида 115 минг сўмлик даромад олинди. Соф фойда эса 22 минг сўмни ташкил этди. Ушбу маблағнинг катта қисми ҳайдовчиларнинг ижтимоий шароитларини яхшилашга сарфланди.

Б. АСЛИДДИНОВ.

СУРАТДА: корхона бошлиғи Н. Ҳамидов (ўнгдан иккинчи) тажрибали ҳайдовчилар З. Аслонов, Ҳ. Қобилов ва С. Болтабоевлар билан навбатдаги иш тадбирларини муҳокама қилмоқда.

К. ТУРСУНОВ олган сурат.

АВТОМОБИЛЧИЛАР БАЙРАМИ

25 октябр куни Алишер Навоий номли давлат академик катта театри яна байрамона безатилди. Ўзбекистоннинг ҳамма жойларидан, бошқа жумҳуриятлардан келган автомобилчилар шу ерда тўпланишди. Бу ерда Ўзбекистон автомобиль транспортининг 70 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.

Бу — меҳнат фахрийлари ва ёшларнинг, ўрта авлодга мансуб кишиларнинг — тармоқдаги барча ходимларнинг байрами бўлди. Ҳозир иқтисодиёт автомобиль транспортисиз ишлай олмайди. Транспорт бошқа турларининг, саноат, қишлоқ хўжалигининг намояндалари, шунингдек, олимлар, маданият арбоблари, талабалар тармоқ ходимларини табриклаш учун келдилар.

Театр йўлагида улар Ўзбекистон диёрида автомобиль транспортини ривожлантириш тарихининг энг муҳим саҳифаларини тасвирлайдиган фотокўргазма билан танишдилар, турли адабиётлар, совғалар сотиб олдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон автомобиль транспорти вазири, иқтисод фанлари доктори Л. А. Аҳметов маъруза қилди.

Тармоқнинг ҳозирги кунини пешона тери билан бунёд этган автомобиль транспорти фахрийларини шарафлаш, фахрий нишонлар ва ёрлиқлар билан мукофотлаш маросими самимий ва завқли ўтди. Жумҳурият автотранспортининг 70 йиллиги шарафига ўтказилган тантанали мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари П. Нўъмонов иштирок этди.

Байрам кечаси охирида жумҳурият санъат усталари катта концерт қўйиб бердилар.

(ЎзТАГ).

ЙЎЛИНГИЗ ОЙДИН БЎЛСИН

Пойтахтдаги Акмал Икромов район кенгаши ва ижроия қўмитаси ташаббуси билан автотранспортчилар касб байрами арафасида тантанали қабул уюштирилди. Унда район ҳудудида жойлашган, ҳар бирида минглаб кишилар меҳнат қилаётган 13 та йирик автокорхоналарнинг вакиллари иштирок этдилар. Халқ хўжалигининг тараққиётини ҳайдовчиларнинг иштирокисиз тасаввур этиш мумкин эмас. Уларни ҳар куни ўлкамизнинг уриб турган қон томирлари — йўлларда учратасиз. Районда жойлашган Матбуот, Телевидение ва радиоэшиттириш давлат қўмиталари, республика Озиқ-овқат саноати, Мелиорация ва сув хўжалиги вазирликларига қарашли автокорхоналар ўз вазифаларини бажарибгина қолмай, районнинг ижтимоий-иқтисодий тараққиётига ҳам муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ободончилик ишлари олиб борилмоқда, турар жойлар ва жамоат бинолари қурилаётир. Район аҳолиси билан ҳар томонлама ҳамкорлик яхши натижалар бераяпти. Бир пиёла чой устидаги суҳбат самимий ўтди.

Ҳ. САТТОРИ,
«Халқ сўзи» мухбири.

КАМОЛУ ЭҲТИРОМ

Юз-кўзидан нур ёғилиб турувчи бу табаррук кишини ҳар куни эрталаб Тошкент Давлат маданият илмгоҳи дарвозаси ёнида учратасиз. Толибу талабалар, ўқитувчилар қўлларини кўксига қўйганларича камолу эҳтиром билдиришади:

— Салом, домла!

Наби Раҳимов алик олиб, кенг ҳовли бўйлаб оҳиста юриб бораркан, чуқур хаёлга толади. Кўз олдида ногаҳон ўзининг ёшлиги гавдаланади.

...У Тошкент Давлат педагогика институтини битирганда 25 яшар навқирон йигит эди, лекин ёш авлодга таълим-тарбия беришдек эзгу нияти ушалмай қолди: Улуғ Ватан уруши бошланганлиги туфайли кўнгиллилар қатори жанггоҳга отланди.

Ғалабадан кейин Наби Раҳимов Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар вазирлиги ва СССРнинг Эрондаги Бош консулхонасида хизмат қилди. Бироқ илм-фанга бўлган кучли муҳаббат 1948 йил уни Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқ қўлёзмалари институтига етаклаб келди. Ўшандан буён олим ўзбек, рус, қозоқ, тожик ва озарбайжон санъаткорларининг маҳоратини тадқиқ этиш, қардош халқлар адабий алоқаларини ўрганиш соҳасида баҳоли қудрат шуғулланиб келмоқда. 10 та монография, 150 дан ортиқ илмий мақолалари ана шу изланишларнинг маҳсулидир. Булар орасида муаллифнинг «Садриддин Айний «Дохунда» романининг ғоявий-бадиий хусусиятлари», «Султон Жўра», «Садриддин Айний», «Алишер Навоий ва Айний», «Пушкин ва ўзбек поэзияси», «Гоголь ижодининг жаҳоншумул аҳамияти», «Чехов ва ўзбек совет прозаси», «Ўзбек совет сатираси тарихидан», «Садриддин Айний маҳоратига доир» асарлари айниқса диққатга сазовор.

Таниқли адабиётшунос олим, филология фанлари доктори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси Наби Раҳимов ўзининг кенг кўламли илмий фаолиятини педагогика соҳаси билан бирга қўшиб олиб бормоқда. У 1952 — 1974 йиллари Ўзбекистон Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтида илмий ходим, шундан кейин эса 1990 йилга қадар Тошкент Давлат маданият илмгоҳида рус ва чет эл адабиёти кафедрасининг мудири бўлиб ишлади. Айни чоғда мазкур даргоҳда профессор сифатида ёш тадқиқотчиларга устозлик қилмоқда.

...Шогирдларидан бири домланинг хаёлини бўлди. Лекин бундан у ранжимади, аксинча, ўктам чеҳрасида табассум балқиди: курс ишини қойилмақом этиб ёзибди.

Ҳа, илм-фаннинг, айниқса адабиётнинг оҳанрабоси бор. Бу оламнинг эшигини очиб кирган одам бир умр сеҳрланиб қолади. Ўзидан қиёс: ҳозир табаррук ёшда бўлса-да, ҳамон қалам тебратади. Матбуотда эълон қилинган қатор мақолалари, Усмон Носир ва Абдулҳамид Чўлпон ҳақидаги «Шеър ўқишда тенги йўқ эди», «Мен кўрган Чўлпон» хотиралари бунинг ёрқин далили.

М. ИМОМНАЗАРОВ,
филология фанлари доктори,
Ш. МИРЗАЕВА,
филология фанлари номзоди.

ЮБИЛЕЙ ТАРАДДУДИ

1943 йил 20 январда СССР Олий Кенгаши Раёсатининг фармони билан Ўзбекистон ССР таркибида Қашқадарё вилояти ташкил этилгач, воҳа халқ хўжалигини бошқариш такомиллашди.

Бугунги кунга келиб Қашқадарё вилояти Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий ва маданий ҳаётида мустаҳкам мавқега эга бўлди.

1993 йил январь-февраль ойларида вилоят ташкил топганининг 50 йиллиги нишонланади. Халқ депутатлари вилоят кенгаши раёсати қарори билан юбилей комиссияси тузилгач биринчи навбатда қилинадиган ишлар режалаштирилди. Қашқадарё тарихини яратиш кўзда тутилаётир. Бу ишга олимлар, ёзувчилар, журналистлар, фахрийлар жалб этилиб, рақамлар ва маълумотлардан иборат ҳужжатлар мажмуаси чоп этилади. Ижтимоий-иқтисодий ва маданий соҳада, халқ хўжалигида эришилган ютуқлар тўғрисида ҳужжатли фильмлар суратга олинади, қатор телекўрсатувлар уюштирилади.

Шунингдек, тарихий обидалар таъмирланади, юбилей иншоотлари қурилади. Халқ ҳунармандчилиги, амалий санъат, турли соҳаларда эришилган ютуқларни намойиш этувчи кўргазмалар ташкил этилади. Фольклор дасталар тузилади. Фан ва маданият арбоблари, фахрийлар, ёзувчиларнинг омма билан учрашувлари уюштирилади.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОБУНА—92

ЧИНАКАМ «ХАЛҚ СЎЗИ» БЎЛСИН

Қайси рўзноманинг халқ орасидаги мавқеи қандайлиги, айниқса, обуна даврида яққол билинади. Ҳозир айни шундай давр. Муҳарририятимизга келаётган жуда кўплаб хатлар бунга мисол бўла олади. Рўзномамиз шаънига илиқ ижобий фикрлар билан бирга қаттиқ таъна ила ёзилган хатлар ҳам келмоқда. Биз мактублардаги фикрларни ғалвирдан ўтказмасдан, таҳрирсиз босишни лозим кўрдик.

✦ ★ ✦

«ХАЛҚ СЎЗИ»нинг нишона сонини ўқиб кўриб, энди халқнинг орзу-истакларини, муаммоларини ўзида акс эттирувчи рўзнома чиқибди, деб ўйлаган эдим. Бир неча ойгача ҳақиқатан ҳам рўзномада халқнинг дилидаги гаплар, халқимизнинг ҳамма табақаларининг фикрларини ўзида акс эттирувчи мақолалар чиқиб турди. Лекин кейинги пайтда рўзнома ўзининг йўналишини ўзгартирди. Шу кунда рўзномани ўқир эканман, халқимизнинг «ақл идроки ва виждони» бўлган компартиянинг рўзномалари ёнига яна бир рўзнома қўшилибди, деган хулосага келдим. Чунки рўзнома кўпроқ компартиядаги ўзгаришлар ва қилинаётган ишлар тўғрисида маълумотлар бера бошлади. Ўзбекистонда асосий рўзномалар компартия тасарруфида бўлиб, ўқувчиларни ўз умрини яшаб бўлган ғоялари билан тўйдириб келаётган бўлсаю, буларнинг қаторига «Халқ сўзи» ҳам қўшилса, у ҳолда рўзномани «Халқ сўзи» деб аташ тўғри бўлармикан?

«Халқ сўзи» саҳифаларида турлича фикрловчи кишиларга, халқ депутатларига кенг ўрин берилиши зарур. «Халқ сўзи»да ҳеч қандай «цензура» бўлмаслиги керак.

19-21 августда бўлган воқеалар ҳаётимизда кескин ўзгаришлар қилиш учун имконият яратди. Халқимизнинг азалий орзу-умидлари ушалди. Ўзбекистонимиз ўз давлат мустақиллигини эълон қилди. Бу қувончли хабар халқимизни жипсликка, бирдамликка даъват этади. Лекин бу ҳамма бир хил фикрлаши керак, битта ғоя атрофида бирлашиши керак, дегани эмас. Бундан кейин демократия ва ошкораликка янада кенг йўл очилиши керак. (Албатта булар ҳаммаси қонун асосида бўлиши керак). Зотан демократия ва ошкоралик, ҳар хил фикрлаш бўлмас экан жумҳуриятимизда ривожланиш жуда қийин кечади. Ҳуқуқий давлат қурилишига ишонч йўқолади.

Ўзбекистонни мустақил демократик давлат деб атадикми, келажакда у ҳақиқий демократик, ҳуқуқий давлатга айлансин.

Турсунбой ҲОТАМОВ.
Чилонзор ноҳияси.

✦ ★ ✦

РЎЗНОМАНИНГ чоп этила бошлаганига ҳали кўп вақт бўлмаса ҳам биринчи сонидан бошлабоқ ўз номини оқлаяпти. Рўзноманинг номи «Халқ сўзи» бўлганлигидан унда ёритиладиган мақолалар ҳам халқнинг дил сўзлари бўлиши керак. Шу нуқтаи назардан қараганда рўзнома ўз йўналишини ва услубини тўғри танлаган. Шуни айтиш кераки, рўзнома ўз атрофига жамоатчи мухбирларни кўпроқ тўпласа яна ҳам яхши бўларди. Фикримча, безалиши ундаги мақолаларга уйғун бўлиши керак. Ҳозир безалишни унчалик дуруст деб бўлмайди. Тарих, халқ тарихи, шу туфайли тарихимизнинг бизга маълум бўлмаган томонлари ёритилиб борилса, шу жиҳатдан халқ қаҳрамонлари ҳаёти, халқ фаровонлиги учун курашганлар таништирилса.

Ҳозирги бозор иқтисодига ўтаётган пайтда иғвогарлар ҳар хил миш-мишлар тарқатиб одамлар кўнглига ғулғула солишга ҳаракат қиладилар. Шунинг учун «Халқ сўзи» рўзномаси ҳақиқатни ҳар доим уларга етказиб борса, яна ҳам яхши бўларди.

Рўзномага келгуси йил учун обуна бўлдим.

Х. ОТАМУРОДОВ.
Амударё ноҳияси.

✦ ★ ✦

МЕН учун севимли бўлган «Халқ сўзи» рўзномасини мунтазам ўқиб бораман. У элнинг дардини ҳам, қувончу ташвишини ҳам ёритиб, одамларнинг яқин дўсти бўлиб қолаётир. Ошкоралик рукни остида эълон қилинаётган сермазмун, рангбаранг материаллар даврнинг ўткир саволларига жавоб бераётир.

Ишонамизки, ҳар хонадонга жумҳурият янгиликларини олиб кираётган «Халқ сўзи» дилкашимиз, сирдошимизга айланади. Шу боис ҳам мен «Халқ сўзи»га биринчилар қатори обуна бўлдим.

Абдумутал НОРБОЕВ,
Нурота ноҳия ижроия қўмитасининг ходими.

✦ ★ ✦

АССАЛОМУ алейкум, ҳурматли «Халқ сўзи». Сенинг 1991 йил 14 мартда ёзган № 144 хатингга жавобан Деҳқонобод тумани ижроқўмининг № 391 03. 06. 91 даги хати бизни қувонтирган эди. Унда шу райондаги Тоғийтемир қишлоғининг электр тармоғи бўлмаган қисмига электр ўтказиш ПМК-9 ташкилотига топширилгани айтилган. Қурилиш 1991 йил планига киритилди дейилган эди.

Аммо, минг афсуски, 1991 йил тугаб бораяптики, қурилишдан дарак йўқ. На симёғоч, на трансформатор, на сим ва ҳакозо.

Ахир шундай обрўли газетани, қолаверса, кишиларни алдаш инсофли кишиларнинг ишими ахир? Ёки бизнинг шўролар ёрдамидан фойдаланишга ҳаққимиз йўқми? Жавоб бер «Халқ сўзи»! Куйиб кетдик-ку, ахир!

Салом билан аҳоли номидан 90 ёшли Сафар бобо УМИРОВ.

☆ ★ ☆

«ХАЛҚ СЎЗИ» рўзномаси халқникидир. Ҳукумат манфаатларини ҳимоя қилиш билан бирга халқ манфаатларини ҳам ҳимоя қилсин. Мен бу ерда халқни ҳукуматдан ажратиб кўрсатмоқчи эмасман. Ҳукумат халқ учун ишлайди. Аммо қарама-қарши фикрларни ҳам бериб бориш керак. Шунда обуна учун тарғибот қилишнинг кераги бўлмай, халқ ўзи обуна бўлаверади.

Ҳайитмурод ХОЛОВ,
Қоракўл райони.

«МУЛОҚОТ» ДАВОМ ЭТАДИ

Муштарийлар 1992 йилги обуна нашрлари орасида «Мулоқот»ни излаб овора бўлишмасин. Чунки келгуси йилда чоп этиладиган матбуот нашрлари рўйхатида айрим сабабларга кўра «Мулоқот» ўрнига «Эътиқод» ойномаси кўрсатилган. Шуни мамнуният билан маълум қиламизки, 1992 йил учун сиз «Мулоқот»га ёзилишингиз мумкин. Журнал ўз фаолиятини яна давом эттиради ва келгуси йилда ҳам обуначилар қўлига тегади. Ойномага муассисликни — «Мулоқот» журналистлар жамоаси, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва «Эрк» демократик партияси ўз зиммасига олди.

Ўз мустақиллигига эришган ижтимоий-сиёсий ва бадиий-публицистик ойнома — «Мулоқот» саҳифаси кенг меҳнаткашлар оммасининг ошкора фикр юритадиган минбари бўлади. Бу — ойноманинг номидан ҳам аён. Долзарб мавзуларни дадил кўтариб чиқадиган қалами ўткир, фикри теран, мушоҳадаси кенг олимлар, шоир ва ёзувчилар, санъат арбоблари, ишчи ва деҳқонлар, ўқитувчи ва талабалар, айниқса навқирон истеъдод соҳибларини биз билан ҳамкорлик қилишга чақирамиз. Ҳар бир муаллифнинг шахсий фикри ва эркин овози сақлаб қолинади. «Мулоқот» ягона фикрга бўйсунадиган бир томонлама эмас, балки турли хил қарашлар, баҳслар ва баҳоларни чоп этиш эвазига ўз муштарийлари сонини кўпайтириб боришни мўлжалламоқда.

«Мулоқот» билан ҳамоҳанг бўлишни истасангиз, унга ўз вақтида ёзилинг. Жумҳуриятимиздаги барча алоқа бўлимларида ойнома учун обуна қабул қилинмоқда. Индекси 75401. Ойноманинг бир йиллик обуна баҳоси 7 сўм 20 тийин, 6 ойлиги 3 сўм 60 тийин. Ойнома обунаси чекланган, сотувга ҳам чекланган миқдорда чиқарилади. Унинг нархи обуначи учун 60 тийин, сотувда 1 сўм.

ҲАМ ДОН, ҲАМ ОЗУҚА

Оқдарё районидаги хўжаликлараро бўрдоқичилик базаси ем-хашак етиштирувчилари шу кунларда маккажўхори майдонларининг ҳар гектаридан 300 центнердан яшил масса ва 50 центнер дон олишмоқда. Бедазорлардан ҳам юқори ҳосил олинмоқда. Ем-хашакнинг бундай заҳираси хўжаликда боқилаётган новвосларни қишдан омон-эсон олиб чиқишни таъминлайди.

Бугунги кунда бу ерда қарийб 2800 бош қорамол бўрдоқига боқилмоқда. Оқилона парвариш қилиш ва озиқлантириш туфайли ҳар бир мол кунига 400-420 грамм семирмоқда. База мутахассисларининг ҳисоблашларича давлатга 330 тонна гўшт етказиб беришдан иборат йиллик режа муддатидан илгари бажарилади.

(ЎзТАГ мухбири).

ХАТ ИЗИДАН

«ЎРОҚДА ЙЎҚ, МАШОҚДА ЙЎҚ...»

Узоқ ўтмиш ҳақида гапирилар экан, кўплар бизни маҳаллийчилик адо қилди, дейишади. Мен маҳаллийчиликнинг даҳшатли томонларини эшитган бўлсамда, аммо уни тўла маънода ҳис қила олмасдим.

«Ёв қочса, ботир кўпаяди», деган нақл ҳам барчага эмас, кўпроқ биз — ўзбеклар учун яратилганга ўхшайди...

Мен андишаларимни шу ерда тугатсам ҳам бўларди: ўзимча айтадиган гапларимни айтиб бўлгандай эдим. Лекин...

Лекин Афғон урушининг афғонлари ҳали юраклардан кўчиб кетгани йўқ, оналар ҳали ҳам хун, гирён, оталар ҳомуш, қабристонлар илҳақ...

Мен уни ҳис қила олмаган, афғондан қайтган болаларни сарсон-саргардон қилган одамларнинг одамлигига ишонмайман.

Бизнинг жамиятимиз худди ўзимиздай, шундай бебурд ва шундай нокаски, яратганнинг ўзи яратганига пушаймон бўлади.

Қосимжон Сўфиевнинг Афғон уруши ва бугунги кун акс этган «Карвон» фильмини кўрганман. Шу ерда бир тасвир бор: фарзандининг на тириклиги, на ўликлигини биладиган она: «Урушга қашшоқ одамларнинг болалари кетди, катталар фарзандларини олиб қолишди...» деганини эшитиб, одамнинг юраклари тешилиб кетади.

От кимники? Минганники. Бу ақида она айтгандай, 1979—80 йиллар қонунга айланганди.

Уруш тугади: қайтганлар қайтди, қайтмаганлар... қолди. Бировнинг тобути келди, бировники келмади. Энг даҳшатлиси Она айтган «катталар ва катталарнинг болалари» улар урушдан қайтганларидан сўнг ҳам тинч яшаш учун тинчлик беришмади.

Яна бир энг даҳшатли томони биз бугун уларнинг бор-йўқлигини унутиб қўйдик. Йўқса... қулоқ солинг.

Барча юрт ва кентларда бўлганидек, Тошкент вилоятининг Калинин районида ҳам халқ депутатлари район советининг 31 июль 1990 йилги 169/7 қарори билан байналмилалчи ва заҳирадаги жангчилар Ассоциациясининг Тошкент вилоят Калинин район бўлими расман рўйхатга олинди. Ва унга Олимжон Мусаев раислик қила бошлади. Ҳамма нарса рисоладагидек бўлиб, дастлабки қадамлар қўйилди. Маблағ жамғариш учун Калинин Агросаноат банкида 000700497 рақамли ҳисоб очилди. Бу ҳақда «Ленинчи» район рўзномасининг 1990 йил 3 ноябрь сонида мухбир А. Абдумаликовнинг О. Мусаев билан суҳбати эълон қилинди.

Хўш, нима бўлди, дерсиз? Ҳамма бало шунда-да. Яна шундаки, район комсомол комитетининг биринчи котиби М. Раҳимбердиевнинг айтишига қараганда, кўп ўтмай бу ташкилот ичида ажралиш юз беради. Бир гуруҳ собиқ жангчилар унинг таркибидан алоҳида ажралиб чиқишларини талаб қилиб, район комсомол комитетига ариза берадилар.

Шу ўринда аввал бир нарсани аниқлаб олиш керакка ўхшайди. Янги ташкил қилинган байналмилалчи ва заҳирадаги жангчилар Ассоциациясининг Тошкент вилоят Калинин район бўлими район комсомол комитетига бўйсунадими ёки мустақил ташкилотми? Район комсомол комитетининг (собиқ) биринчи котиби А. Каримов имзоси билан район ижроия комитетидан ушбу ташкилотнинг расман қайд этилиши сўралган «Байналмилалчи жангчилар советининг ташкил этиш ҳақида»ги 3 октябрь 1990 йил Б № 18 рақамли қарорининг биринчи бандида шундай дейилган:

«Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 26. 09. 89. йилги № 311 қарорига мувофиқ (Афғонистон республикасида ўз байналмилал бурчини адо этиб қайтган ва қайтмаган жангчиларнинг оилаларига социал, иқтисодий ёрдам кўрсатиш мақсадида) район комсомол комитети қошида байналмилалчи жангчилар совети ташкил этилсин.

2. Байналмилалчи жангчилар совети учун ноҳия комсомол қўмитаси ташкил қилувчи ташкилот ҳисоблансин.»

Халқ депутатлари Калинин район советининг 3 октябрь 1990 йил 220 /10 Б рақамли қарорида ҳам ушбу ташкилот район комсомол комитети қошидагина ташкил этилиши айтилган. Республика байналмилалчи ва заҳирадаги жангчилар Ассоциациясининг раиси В. Мельничукнинг ушбу Ассоциациянинг Тошкент вилоят Калинин район бўлимини ташкил этиш учун район ижроия комитетининг раиси Б. Жуманиёзов номига қилган сўровида эса бу ҳақда ҳеч нарса билдирилмаган. Ассоциация уставининг 3-бандида у мустақил ташкилот сифатида эътироф этилган.

Кўриниб турибдики, барча машмашалар ана шу нуқтадан бошланган. Район комсомол комитетига бу ташкилотнинг мустақиллиги ёқмаган. Улар эса эркин бўлишмоқчи.

Район комсомол комитетининг биринчи котиби М. Раҳимбердиевнинг сўзларига қараганда, ажралмоқчи бўлган гуруҳ район байналмилалчи жангчилар советини тузади. Гўё ажралиш сабаби шу йилнинг 9 февралида район партия қўмитаси мажлислар залида байналмилалчи жангчиларнинг умумий йиғилиши бўлиб ўтади. Йиғилишда ҳар иккала гуруҳ раислари ўз ҳисоботларини ўқиб эшиттиришади. Гўё улар шу орқали бир бутун Ассоциацияга бирлашади. Район комсомол комитетининг (собиқ) йўриқчиси Г. Умарованинг район рўзномасининг 30 март сонида эълон қилинган «Муҳрсиз иш битмайди» деб номланган мақоласида таъкидланишича, Ассоциация раёсати аъзолари улар орасидан янги раис, ўринбосар ва масъул котиб сайлашади.

9 февралдаги умумий йиғилиш қандай ўтди? Ҳамма бало шундаки, жуда кўпчилик уюшма аъзолари ундан норози бўлишган. Нега?

Районда уюшманинг собиқ раиси О. Мусаевнинг айтишига қараганда, мажлис мутлақо нодемократик руҳда ўтган, уставнинг қонун-қоидаларига риоя қилинмаган.

Районда жами 357 нафар байналмилалчи жангчи истиқомат қилади. Шундан 205 нафари 9 февралда бўлиб ўтган умумий мажлис ва янги раис сайловидан норози бўлиб, таҳририятимизга хат йўллашган.

Ҳайрон қоласиз. Қарийб 60 фоиз уюшма аъзоси 9 февраль мажлисидан норози-ю. лекин янги раис сайланган. Бу нима?

Кўпчилик уюшма аъзоларининг берган маълумотларига кўра умумий мажлис мажлис эмас, собиқ раис О. Мусаевнинг очиқ судига ўхшаб кетган. Мақсад Мусаевни ишлаб турган вазифасидан озод қилиш бўлган.

Яхшиси, 205 нафар байналмилалчи жангчи имзо чеккан шикоятномадан айнан парча келтирган маъқулга ўхшайди...

«...умумий йиғилиш байналмилалчи жангчиларники бўлгандан кейин уни байналмилалчиларнинг ўзлари бошқаришлари керак, деб ўйлаймиз. Лекин уни район комсомол комитетининг биринчи котиби М. Раҳимбердиев . ва вилоят комсомол комитетининг котиби А. Каримов (Калинин район комсомол комитетининг собиқ биринчи котиби)лар олиб боришди. Улар байналмилалчи жангчилар устави билан тўлиқ таниш бўлмаганликлари учун, унинг қатор моддаларини қўпол равишда буздилар... Биринчидан, устав бўйича умумий йиғилиш ёки конференция икки ой олдин белгиланади, дейилганига қарамай, ноҳия партия комитетининг буйруғи билан 1991 йил 30 январь куни 9 февралда район байналмилалчи жангчиларнинг умумий йиғилиши бўлиши белгилаб олинган. Район комсомол комитетининг биринчи котиби М. Раҳимбердиев бу умумий йиғилишни тезкорлик билан ўтказишни унга ноҳия партия комитети топширганлигини маълум қилди.

Иккинчидан, мажлис давомида регламентга риоя қилинмади. Кун тартибига киритилмаган масалалар муҳокама қилиниши ҳам уставга зиддир. Ундан ташқари тушки нонушта ва танаффус ўз вақтида бўлмаганлиги сабабли кўпчилик байналмилалчи жангчилар мажлис залини ташлаб чиқиб кетдилар.

Учинчидан, мажлисга бегона шахслар таклиф қилинган, чунки чақирилган «бегона»ларнинг овозлари керак эди. Тўртинчидан, уставимиз бўйича умумий йиғилиш ёки конференцияда устав муҳокама қилиниши лозим эди, аммо мажлис давомида унга қайтилмади. Бешинчидан, уставда совет аъзолари ва унинг раиси, тафтиш комиссияси аъзолари ва унинг раиси очиқ овоз билан умумий мажлисда ёки конференцияда сайланади, дейилган. Аммо бу йиғилишда фақат совет аъзолари (раёсат) очиқ овоз билан сайланди, холос. Совет раиси муовини ва масъул котиби эса саҳна ортида Собир Назаров (ноҳия уруш ва меҳнат ветеранлари советининг котиби) кўрсатмаси билан сайланди. Айниқса, бу умумий мажлисни конференция деб эълон қилишлари ақлга сиғмас ҳолдир. Одатда конференцияга делегат сайланиши кераклигини мажлисни ташкил этган шахслар билишлари керак эди. Буни конференция эмас, умумий мажлис деб аташ керак. Еттинчидан, умумий йиғилишда 50 фоиздан кам байналмилалчи жангчилар қатнашганлигига қарамай, мажлис бўлиб ўтганлигининг ўзи ҳам уставга зиддир...»

Бундан ҳам қизиғи, ҳозир битта уюшмага иккита муҳр хизмат қилаяпти.

Район рўзномасида эълон қилинган Г. Умарованинг «Муҳрсиз иш битмайди» деб ном олган мақоласида бу ҳақда уюшма раисининг муовини Я. Шомансуров шундай дейди: «Ассоциациянинг собиқ раиси О. Мусаев бизга муҳр ва ҳужжатларни беришни истамаяпти, муҳрсиз эса биз ҳеч қандай юридик ҳуқуққа эга эмасмиз. Охири мажбур бўлдик. Газета орқали муҳрнинг бекор қилинганлиги ҳақидаги эълонни беришга ва янги муҳр тайёрлатишга.»

205 нафар шикоятчининг асослари эса унинг акси: «Ўзларича лавозимга ўтирган бу шахслар уюшма бўлимининг йўқолмаган муҳрини йўқолди, деб район «Ленинчи» рўзномасининг 3 март 1991 йилги сонида эълон берганлар. Ваҳоланки муҳр йўқолмаганлиги фактдир. Муҳрларни уларга бермаслик, бу кўпчилик байналмилалчилар фикри эканлигини маълум қиламиз. Лекин ички ишлар бўлими рўзномадаги бу эълонни асос қилиб, янги сайланган раисларга уюшманинг иккинчи муҳрини тайёрлашга рухсат берганлар».

Ана ҳангома. Афандининг латифасини излаб овора бўлиб ўтирманг. 7 ойдан бери ана шундай машмаша, асаббузарлик. Бу ўртада шикоятчилар бир неча бор район ижроия қўмитасига йиғилиш учун рухсат сўраб ариза беришган. Лекин уларнинг барча илтимослари маъмурият томонидан инобатга олинмаган. Ваҳоланки, уларнинг бор мақсади қайтадан умумий йиғилиш ўтказиб, у О. Мусаев бўладими ёки янги раис — С. Султонов қайтадан сайланадими, бошқа киши бўладими очиқ, демократик йўл билан уюшма бўлимига янги раис сайлашдир.

Хулоса ўрнида айтадиган гапимиз шуки, бу ишга район комсомол комитети бевосита аралашмаслиги керак. Район рўзномасининг 29 июнь 1991 йил сонида берилган хабарларга кўра, Калинин район комсомол комитети ташаббуси билан Афғонистонда шаҳид бўлган юртдошларимиз хотирасига ёдгорлик ўрнатиш мақсадида район ҳудудидаги барча ташкилот раҳбарлари ва фуқароларига маблағ тўплаш учун мурожаат қилинган. Ва унинг учун байналмилалчи ва заҳирадаги жангчилар уюшмаси Тошкент вилоят Калинин районы бўлимининг ҳисоб рақами эмас, район комсомол қўмитаси ҳисоб рақами эълон қилинган.

Бу нима? Очиқ-ойдин зўрликми ёки...

«Ўроқда йўқ, машоқда йўқ, хирмонда ҳозир» деганлари, шу эмасмикан?

Исмат ХУДОЁР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

қа боласи, 9757,2 мингта жўжа сотилди.

Шу йилнинг бошидан буён шахсий ёрдамчи хўжаликлардаги чорва моллар ва паррандалар учун 555 минг тонна ичдан, 64,0 минг тонна беда сотилди, давлат ресурслари ҳисобидан 140 минг тонна кунжара, 83 минг тонна чигит пўстлоғи, 288 минг тонна омухта ем сотилди. Бу эса 1991 йилнинг январь—октябрь ойлари давомида аҳолидан ўтган йилдагига нисбатан 5 минг тонна кўп, яъни 20,5 минг тонна сут тайёрланди, бу ўтган йилдагидан 14 минг тонна кўп.

Айни пайтда Қорақалпоғистон Республикасида, Жиззах, Қашқадарё, Самарқанд ва Сурхондарё вилоятларида аҳолига қорамол сотишда қолоқликка йўл қўйилди, бу ерда кўрсаткичлар республикадаги ўртача кўрсаткичдан кам бўлиб, белгиланган ҳажмнинг 43—88 фоизини ташкил этади. Бу ишда чорва моллар ва паррандаларни, ем-хашакни сотиш топшириқларни ҳамма хўжаликлар бажариши, вилоят, райондаги умумий кўрсаткичлар яхши бўлган ҳолда кўпгина хўжаликларнинг белгиланган топшириқни барбод қилишига йўл қўймаслик жуда муҳимдир.

Аҳоли хўжаликларидаги чорва моллар ва паррандаларни зооветеринария хизматини яхшилаш юзасидан бир қанча аниқ ташкилий чора-тадбирлар амалга оширилди. 735 та зооветеринария пункти ташкил этилди ва иш бошлади. Бироқ Бухоро, Сурхондарё ва Хоразм вилоятларида бу муҳим масалага етарли эътибор берилмаяпти, оқибатда топшириқларнинг ярми ҳам бажарилмай қолди.

Мазкур фармонларни бажариш хусусида аниқланган интизомсизлик ва масъулиятсизлик ҳолларини вилоят ижроия комитетларида, Қишлоқ хўжалик вазирлигида, Вазирлар Маҳкамасининг деҳқончилик- саноат мажмуида танқидий нуқтаи назардан кўриб чиқиш қарор қилинди.

Республика Президентининг 1991 йил 31 майдаги «Республика аҳолисини озиқ-овқат учун дон (буғдой) билан таъминлашни кўпайтириш чоралари тўғрисида» ги Фармонига ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг шу масалага доир қарорига мувофиқ қишлоқ аҳолисига 227,5 минг тонна озиқ-овқат учун ишлатиладиган дон (буғдой) сотилиб, топшириқ 103 фоиз бажарилди. Ҳар бир оила ўртача 102 килограмм буғдой олди.

Айни пайтда Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятидаги жамоа хўжаликлари ҳамда давлат хўжаликлари топшириқни атиги 29 ва 71 фоиз бажардилар. Топшириқнинг қолган қисмини шоли ҳисобидан бажариш тавсия этилди. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги бу иш назорат остига олиши керак. Шахсий томорқа хўжаликлари эгаларининг уюшмаси ва унинг жойлардаги идоралари **Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1991 йил 18 март Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори билан** аҳоли шахсий ёрдамчи хўжаликларининг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлашга ажратилган пулни ўзлаштириш юзасидан бир қанча ташкилий ва амалий чораларни кўрдилар.

Шу билан бир вақтда Шахсий ёрдамчи хўжаликлар эгалари уюшмаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари республика Президентининг шу масалага доир Фармонини амалга оширишда сусткашлик қилмоқдалар, ажратилган маблағдан фойдаланишнинг аниқ йўналишлари белгиланмаган, бу эса аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашда шахсий хўжаликлар ролини ва аҳамиятини ошириш ишига тўсқинлик қилмоқда.

Шахсий ёрдамчи хўжаликлар эгалари уюшмасига, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлигига, Ўзбекистон деҳқончилик-саноат банкига, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига ва вилоят ижроия комитетларига уюшманинг моддий техникавий базасини яратиш ва мустаҳкамлаш, унинг ўз оборот маблағларини вужудга келтириш, шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг эгаларига аниқ мақсадни кўзлаб қарз ажратиш масалаларини ҳал этишни тезлаштириш, кундалик ишда уларга алоҳида аҳамият бериш таклиф этилди.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қабул қилинган қарорда республика деҳқончилик-саноат мажмуи вазирликлари ва идораларининг, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ижроия комитетларининг Президент фармонлари ва ҳукумат қарорларини бажаришдаги кечикишини бартараф этиш юзасидан топшириқлар белгиланди, бу ишларни туґаллашнинг аниқ муддатлари кўрсатиб берилди.

МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИДА «ОЗОДЛИК» ОБИДАСИ ҚУРИЛАДИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Мустақиллик майдонидаги «Озодлик» обидасининг чизма лойиҳаси — концепциясини ишлаш учун

ОЧИҚ ТАНЛОВ ДАСТУРИ ВА ШАРТЛАРИ

Ўзбекистон Президентининг 1991 йил 6 сентябрдаги Фармонига мувофиқ ва республика жамоатчилигининг Тошкентда В. И. Ленин майдонини Мустақиллик майдони деб ўзгартириш ҳақидаги кўп сонли хоҳиш-истакларни ҳисобга олиб, бу майдонда «Озодлик» обидасини ўрнатишга қарор қилинган.

Обидани қуриш учун ҳозирги майдон чегарасидан жой танланиши лозим.

Обидани майдоннинг қаерига жойлаштириш — танловда қатнашадиган муаллифлар ихтиёрига ҳавола этилади.

Ушбу танловни ўтказиш учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони ва обидани қуриш учун Тошкент шаҳар ижроия комитетининг ер ажратиш тўғрисидаги қарори асос ҳисобланади.

Танловни ўтказувчилар:

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги, Ўзбекистон Меъморлар уюшмаси ва Рассомлар уюшмаси.

Танловнинг мақсади ва вазифалари

Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги, унинг кўп асрли маданияти ва миллий анъаналари мавзуини монументал санъат ва меъморчилик воситасида намоён этиш.

Меъморий ва монументал ечимдаги лойиҳавий таклифлар «Озодлик» обидасини яратиш ғоясининг майдондаги меъморий-қурилиш мажмуи билан уйғунлашган бўлиши, жой қиёфаси, дендрология вазиятига мос келиши керак.

Танлов шартлари

1. Танлов 1991 йилнинг октябридан 31 декабрига қадар ўтказилади.

2. Танловда қатнашишга меъморлар, ҳайкалтарошларнинг ижодий жамоалари ва барча хоҳловчилар таклиф этилади.

3. Бошланғич манбалар:

Ушбу дастур;

Масштаби 1:1000 бўлган бош режадан олинган кўчирма нусха;

жойнинг топографик съемкаси, унга масштаби 1:500 бўлган қизил белгили режа илова қилинган.

Тузиладиган лойиҳа таркиби

Танловнинг лойиҳавий материаллари эркин чизмада 1x1 планшетда тақдим этилади.

1. Майдоннинг 1:500 масштабдаги бош режаси.

2. Фасад, планлар, кесмалар ва истиқбол 1:50; 1:25 масштабда берилади.

3. Обида модели 1:25 масштабда берилади (моделнинг энг катта ўлчами 1 м дан ошмаслиги керак).

4. Тушунтирув хати.

5. Фотоальбом (оқ-қора).

Муаллифларнинг хоҳишига кўра қўшимча материаллар берилиши мумкин.

Танлов материаллари тўла ҳолда 1991 йил 30 декабрь соат 18 гача қуйидаги манзилга топширилиши зарур:

Тошкент, М-1, Пушкин кўчаси, 7, Ўзбекистон Меъморлар уюшмаси.

Бошқа шаҳарликлар учун кўрсатилган вақт почта квитанциясидаги муддат ҳисобланади.

Кўрсатилган муддатдан кейин топширилган лойиҳалар муҳокамага қўйилмайди.

Танлов иштирокчиларини мукофотлаш

Энг яхши лойиҳавий таклифлар учун қуйидаги мукофотлар белгиланган:

Битта биринчи мукофот 10000 сўм

Битта иккинчи мукофот 7500 сўм

Иккита учинчи мукофот 5000 сўмдан

Учта рағбатлантирувчи мукофот 2500 сўмдан

Танлов ғолиби лойиҳани ҳаётга жорий этиш ҳуқуқига эга бўлади.

Танлов дастури ва шартларига жавоб бермайдиган лойиҳалар, шунингдек муддат ўтгандан кейин топширилган лойиҳалар танлов ҳакамлиги томонидан кўриб чиқилмайди.

1992 йилнинг 10 январидан 25 январигача Ўзбекистон Меъморлар уюшмаси залида жамоатчилик муҳокамаси учун танлов лойиҳаларининг кўргазмаси бўлади.

Танлов якунлари ҳақидаги қарор 1992 йилнинг 1 февралигача қабул қилинади.

Танлов натижалари республика матбуотида ва телекўрсатув орқали эълон қилинади.

ИЛҒОРЛАРГА МУКОФОТЛАР

Республика автомобиль транспортининг 70 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг 1991 йил 25 октябрь Фармонига биноан шу тармоқнинг бир гуруҳ илғор ходимлари республиканинг Фахрий ёрлиқлари ва фахрий унвонларига сазовор бўлдилар (Фармон Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ахборотномасида тўла эълон қилинади).

«Оқ олтин»—91

СУРХОНДАРЁНИНГ 430.000 ТОННА ПАХТАСИ

Тайёрлов пунктларига йиллик режага нисбатан сўнгги тонналар топширилгач, вилоят бўйича тайёрланган пахта 430 минг тоннадан ошиб кетди. Унинг 260 минг тоннаси қимматбаҳо ингичка толали навдир. Вилоят механизаторлари эса зиммаларидаги топшириқни беш кун аввал адо этишганди. Улар жами ҳосилнинг 58 фоизини машиналар ёрдамида йиғиштириб олдилар.

Бу меҳнат муваффақиятига осонликча эришилмади, албатта. Об-ҳаво ноқулай келганлиги боис баҳорда 30 минг гектар ерга, яъни жами майдоннинг 20 фоизига чигит қайта экилган эди. Бироқ дала меҳнаткашлари, районлар ва хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассисларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли барча пайкалларда мўлжалдагидан кўп ҳосил тўпланди. Уни йиғиб-териб олиш эса уюшқоқлик билан ўтказилди. Натижада 41 иш кунида кўзланган марра забт этилди. Мавсум бошиданоқ далаларда 2,5 мингта «зангори кема», 100 минг нафардан зиёд теримчилар сидқидил меҳнат қилдилар. Ҳар бир машинанинг иш унуми 100 тоннани ташкил этган бўлса, чеварлар ўртача 2 тоннадан хирмон уйдилар. Ана шу ҳосилнинг 96 фоизи биринчи навга қабул қилинди.

Ангор райони деҳқонлари пахта тайёрлаш йиллик режасини вилоятда биринчи бўлиб бажаришганди. Бу ерда бугунга қадар топшириқ 115, машина терими режаси 135 фоизга етди. Улардан кейин маррадан ўзган термизликлар эса ҳамон бўш келмаётирлар. Миришкорлар йиллик режани 114, машина терими топшириғини 145 фоиз уддаладилар.

Қўлга киритилган ғалабада албатта Шеробод, Жарқўрғон, Гагарин ва Ленин йўли районлари заршуносларининг ҳам ҳиссаси беқиёс. Ушбу районларда бир неча кундан буён мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топширилмоқда.

Ангор районидаги Калинин номли, Жарқўрғон районидаги Н. Боймуродов номли колхозлар ва бошқа қатор жамоа ҳамда давлат хўжаликларида энг юқори ҳосил етиштирилди. Ана шу жамоаларда ҳар гектар майдондан 38-39 центнердан хирмон кўтарилди.

Ҳосилни қисқа муддатда саранжомлаб олишда, юқорида таъкидланганидек, дала гвардиячилари алоҳида ибрат кўрсатдилар. Беллашувда Ангор районидаги Куйбишев номли колхознинг Наримон Қулсоатов, Бойсун районидаги Ойбек номли давлат хўжалигининг Ғани Пардаев, Жарқўрғон районидаги «Коммунизм» колхозининг Қайнар Абдуҳолиқов ва Гагарин районидаги «Навбаҳор» совхозининг Чори Нормўминов каби суворийларига ҳеч ким бас кела олмади. Уларнинг ҳар бири бункердан 220-230 тоннадан пахта тўкди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонига биноан қўлда терилган пахтанинг ҳар килограммига 40 тийин тўланганини, маҳаллий кенгашлар, колхозлар бошқаруви ва совхозлар маъмуриятининг ташаббуслари билан йиғим-теримда қатнашадиганларга қулай шароит яратилганлиги, рағбатлантириш яхши йўлга қўйилганлиги кўпмингкилограммчилар сафининг кенгайишига сабаб бўлди. Сариосиё районидаги «Ленинград» жамоа хўжалигидан Очилбиби Ҳайдарова, Қумқўрғон районидаги «Қумқўрғон» давлат хўжалигидан Бекам Жўраева, Гагарин районидаги Абдулла Набиев номли совхоздан Майрам Тангриқулова сингари теримчилар ҳар дақиқа, ҳар соатдан унумли фойдаланиб, мавсум илғорлари қаторидан ўрин олдилар.

Ҳозирга қадар вилоятда 13 райондан 7 таси, 59 колхоздан 29 таси, 47 совхоздан 26 таси, 2.598 бригададан 1.500 таси ғалаба ҳужжатига имзо чекди. Барча хўжаликларда йиғим-терим қизғин давом этмоқда. Пахтакорлар далалардаги ҳосилни тўласинча йиғиштириб олиш, режага қўшимча 25-30 минг тонна «оқ олтин» саранжомлашни мўлжаллашаяпти.

ҚАДОҚ ҚЎЛЛАР ТАФТИ

Деҳқон учун ўз меҳнати самарасининг мевасини кўришдан зиёдроқ бахт йўқ. Чунки у бутун йил бўйи ана шу мақсад йўлида тер тўкиб, машаққат чекади. Саратон жазирамасию куз ёмғири, қаҳратон қиш изғиринию баҳор инжиқликларини тадбиркорлик ва саъй-ҳаракатлар билан енгиб, жами майдонда мўлжалдаги ҳосилни тўплаганда эса қувончи оламга сиғмайди.

Бугун уюлган пахта хирмонини албатта механизаторлар меҳнатисиз тасаввур этиш қийин. Ислом шоир номли давлат хўжалигининг Азамат Қаҳҳоров, Холмурод Жўраев, Ғайбулла Қўлдошев, Ойбек номли совхознинг Бахтиёр Ниёзов, «Октябрь» жамоа хўжалигининг Жўрақул Эрназаров, Мели Муродов, «Ғалаба» жамоа хўжалигининг Ҳазратқул Алланов ва Қўчқор Алиев сингари дала гвар-

НАРПАЙ РАЙОНИ ПАХТАКОРЛАРИ РЕЖАНИ ВИЛОЯТДА БИРИНЧИЛАР ҚАТОРИДА БАЖАРДИЛАР

Бугун Нарпай райони деҳқонлари шундай туйғу оғушида. Чунки улар пахта тайёрлаш режасини вилоятда биринчилар қаторида адо этдилар. Мавжуд 11.350 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 26,2 центнердан, жами 35 минг тонна қимматбаҳо саноат хом ашёси етиштирилди.

Меҳнат муваффақиятига хўжаликлараро бўрдоқичилик базаси, Ҳамза номли, Ойбек номли совхозлар ва «Ғалаба» жамоа хўжалиги заршунослари салмоқли ҳисса қўшдилар. «Ғалаба»ликлар хирмонга 2.700 тоннадан зиёд «оқ олтин» тўкишди. Ҳосилдорлик 29 центнерни ташкил этди. Шу хўжаликдан Бобоёр Тожиев, «Ўзбекистон» колхозидан Г. Маҳмудова, Ленин жамоа хўжалигидан Ҳ. Эшназаров, «Ҳақиқат» колхозидан И. Сафаров бошлиқ ва бошқа бригадаларда бу кўрсаткич 29 — 45 центнерга етди. Оилавий звенолар бахсида эса Фотима Турсунова, Гулбуви Жабборова етакчилик қилаётган жамоалар байроқдорлик қилдилар.

диячилари ўз агрегатларини моҳирона бошқариб, мавсумда 150 — 200 тоннадан пахта тердилар.

Йиғим-теримнинг дастлабки кунидан қўлда терилган ҳар килограмм пахтага 40 тийиндан ҳақ тўланганн оммавий сафарбарликни таъминлади. Натижада кўпмингкилограммчилар ҳаракати кенг қулоч ёйди. Зулхумор Тўхташева, Зуҳра Раҳимова, Раъно Худоёрова, Элмира Тоғаева, Гулчеҳра Худоёрова каби чеварлар кунига 180 — 200 килограммдан дурдона териб, бугунга қадар 5 — 6 тонналик хирмон уйдилар.

Режа бажарилса-да, далаларда ҳали ҳосил мўл. Район пахтакорлари унинг бир толасини ҳам нобуд қилмасдан тезроқ йиғиштириб олиш ниятида ғайрат-шижоат кўрсатмоқдалар. Пахта хирмони эса тобора кўкка бўй чўзмоқда. Унга разм солсангиз, деҳқон меҳрини, қадоқ қўлларнинг тафтини ҳис этасиз-у, беихтиёр лутф қилгайсиз: ғалабанг муборак, нарпайликлар!

Мастура ФАРМОНОВА.

«ОЙНАИ ЖАҲОН»ДА КЎРИНГ

28 октябрь— 3 ноябрь

Ҳар куни

● 8.25 да «Соғлом бўлай десангиз» (шанба ва якшанбадан ташқари ЎзТВ I).
● 18.00 да Янгиликлар (ЎзТВ I).
● 19.30 да рус тилида «Ахборот» программаси (ЎзТВ I).
● 21.00 да ўзбек тилида «Ахборот» программаси (ЎзТВ I).
● 6.00 да «Тонг» Ахборот-мусиқий кўрсатуви (МТ—Орбита IV).
● 12.30 да ТСН (шанба ва якшанбадан ташқари), 15.30 да (ҳар куни МТ—Орбита IV).
● 21.30 да Информацион программа. (ЎзТВII, МТ—Орбита IV программаларида).

28, душанба

● ЎзТВ I

18.10 Мультфильм. 18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Изланиш». 19.00 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти. 19.50 «Самарқанд». Манзарали фильм. 20.00 «Фармон ва ижро». 21.25 «Оила». 22.25 «Фаввора». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ассалому алайкум». 19.30 «Халқ манфаатини кўзлаб». 20.00 «Лаҳза». Хабарлар. 20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади. 20.25 «Москва бўйлаб саёҳат». Телефильм. 20.45 «Ўзингни эр билсанг...». 22.10 «Кинонигоҳ».

● МТ—«Орбита IV»

9.35 Мультфильм. 10.15 «Янги авлод танлайди». 11.30 «Рус қўшиғи». Телефильм. 11.55 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Ўргимчак ва фил» (Кот д, ивуар). 12.00 Футбол шарҳи. 12.50 «Оперетта, оперетта». 13.50 «Ишбилармон киши». 14.55 «Қуруқ эътиқоддан фойда йўқ». СССР халқ депутати К. Лубенченконинг хотиб М. Маргулис билан суҳбати (АҚШ). 15.45 «Бу бўлган, бўлганди...». 16.10 «Минотавр ҳузурига ташриф». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 17.25 Болалар соати. 18.25 «Бозор: танлаш даври». 18.55 «Ён дафтар». 19.00 ТСН. 19.15 «Қизиқувчилар олами». 19.30 «Иностранная литература». 1992 йилда». 11.40 Футбол шарҳи. 20.10 «Мусиқа сабоқлари». Фильм-спектакль премьераси. 22.10 «Мусиқа сабоқлари». Фильм-спектаклнинг давоми. 23.10 Муаллифлар ойнаижаҳони. «Доира». Бадиий публицистик фильм. 1-серия. 00.05 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон. 00.20 Муаллифлар ойнаижаҳони. «Сўнгги қий-чув». 01.20 «Санамлар». Наталья Гулькина ва «Звезди» гуруҳи. 01.50 «Куни унутилган хотира». Телевизион бадиий фильм.

29, сешанба

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот». 8.35 «Ўсмирлар коинотда». Бадиий фильм. 9.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади». «Тележарида».

18.10 Мультфильмлар. 18.30 «Фармон ва ижро», 19.50 «Хонатлас». «Ўзбектелефильм» премьераси. 20.00 «Хорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт. 21.25 «Спортлото». 21.30 «Ижод саҳифалари». Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳим таваллудининг 75 йиллигига бағишланган адабий кеча. 22.30 «Мерос». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

10.30 Ўқув кўрсатувлари

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Мультфильм. 18.40 «Ягона оилада». 19.30 «Жиддий ўйинлар». Телефильм. 20.00 «Пульс». Хабарлар. 20.10 Мусиқий жилолар. 20.40 «Средазэлектроаппарат» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳақида очерк. 21.15 Кинолавҳа. 22.10 «Ўзбекистон киносаёҳатчилар уюшмаси — бизнинг меҳмонимиз».

● МТ—«Орбита IV»

9.35 Мультфильм. 9.55 Болалар соати. 10.55 «Мусиқа сабоқлари». Фильм-спектакль. 12.15 Биржа янгиликлари. 12.45 «Мусиқа сабоқлари». Фильм-спектаклнинг давоми. 13.50 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 14.40 «Телемикст». 15.40 «Ёшлигимизнинг спорт санамлари». Л. Латинина. 16.00 «Минотавр ҳузурига ташриф». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 17.10 «Чемпионлар билан биргаликда». 17.25 «Болалар мусиқий клуби». 18.10 «Қизиқувчилар олами». 18.55 «Ён дафтар». 19.00 ТСН. 19.15 Биржа янгиликлари. 19.30 Туркия телевидениесининг оқшоми. 20.15 «Сомон йўли». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия. 22.10 «Сомон йўли». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 23.10 Муаллифлар ойнаижаҳони. «Доира». Бадиий публицистик фильм. 2-серия. 00.10 ТСН. 00.25 Антрактида. Қайтиш нуқтаси». 00.55 Еписком Василий Родзянко билан суҳбатлар. 01.20 Теннис. Парижнинг очиқ чепмионати. 01.50 «Қироллар ва карам». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.

30, чоршанба

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот». 8.35 «Тақдир». 9.15 «Олтин куз». «Ёшлик» студиясининг «Кичкинтой видеоканали.

18.10 Болалар учун. «Юлдуз» рақсга тушади. 18.25 «Ёш куч». жаридаси саҳифаларида. 19.05 «Боғдорчиликка кенг йўл». 19.50 «Ҳуқуқ ҳаётимизда». 20.20 «Сафар таассуротлари». Мусиқий кўрсатув. 21.25 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Дилдаги гаплар». 22.55 «Малина виноси». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

10.30 Ўқув кўрсатувлари.

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами. 19.25 «Совға». Телевизион бадиий фильм. 20.00 «Спринт». 20.15 «Юнитех интернэшнл» таништиради». 20.45 Кичик концерт. 21.00 Ўзбекистон Фанлар академияси Энергетика ва автоматика илмгоҳининг 50 йиллигига. 22.10 «Кинонигоҳ».

● МТ—«Орбита IV»

9.35 Мультфильм. 9.55 «Чемпионлар билан биргаликда». 10.10 «Болалар мусиқий клуби». 10.55 «Биродар». Телевизион бадиий фильм премьераси. 12.45 «Бу мусиқа бўлмаганда эди...». Ҳужжатли фильм. 13.15 «Альбервило томон йўлда». 13.45 Таннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 15.45 «Агар сиз...» 16,30 «Минотавр ҳузурига ташриф». Телевизион бадиий фильм. 3-серия. 17.45 Мультфильм. 17.55 Болалар соати. 18.55 «Ён дафтар». 19.00 ТСН. 19.15 «Планета». 19.45 Шеърият лаҳзалари». 19.55 «Биродар». Телевизион бадиий фильм премьераси. 22.10 Д. Хворостовский куйлайди. 22.45 Муаллифлар ойнаижаҳони. «Доира». Бадиий-публицистик фильм. 3-серия. 23.40 «Эски танишларнинг оилавий хроникаси». Телефильм премьераси. «Маша». 1 ва 2-сериялар. 01.20 ТСН. 01.35 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 02.05 «Қироллар ва карам». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

31, пайшанба

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот». 8.35 «Урф одатлар ва анъаналар». Кинопрограмма. 9.25 «Элга хизмат: талаб ва таклиф». 10.00 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

18.10 Мультфиьлм. 18.25 «Алифбо сабоқлари». 19.00 «Давр ва сиёсат». 19.45 «Мусаввир». Манзарали фильм 20.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт. 21.25 Биржа янгиликлари. 21.40 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади. 21.55 Дилрабо концерт. 22.35 «Зўр ўтирибмиз». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

10.30 Табиатшунослик. 11.00 «Илк қадам». Кинопрограмма.

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Бу оқшомда». 20.00 «Пульс». Хабарлар. 20.10 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми. 22.10 Экспресс-реклама. 22.20 Биржа янгиликлари. 22.35 «Олқишлар».

● МТ—«Орбита IV»

9.35 Мультфильм. 9.45 Болалар соати. 10.45 «Эски танишларнинг оилавий хроникаси». Телефильм. «Маша». 1ва 2-сериялар. 12.45 ИИВ маълумотларига кўра... 13.00 Беларусь Давлат рақс ансамблининг концерти. 13.45 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 14.50 «Телемикст». 15.45 «Қизиқувчилар олами». 16.00 «Бугун ва ўша пайтда». 16.30 «Минотавр ҳузурига ташриф». Телевизион бадиий фильм. 4-серия. 17.40 «Экология. Жамият. Инсон». 18.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.55 «Ён дафтар». 19.00 ТСН. 19.15 ИИВ маълумотларига кўра... 19.30 «Мальта лочини». Бадиий фильм. 22.10 Эфирда мусиқа. 00.10 ТСН. 00.25 И. Бродский ижодига бағишланган телефильм премьераси. 00.55 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 01.25 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 01.55 «Кречинский тўйи». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.

1, жума

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот». 8.35 «Тўғри сўзнинг тўқмоғи». Бадиий фильм. 9.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».

18.10 Мультфильмлар. 18.30 «Келажагимиз — мактабда». 19.50 Амалий давра суҳбати. 20.30 Ўзбек куйларидан концерт. 21.25 «Театр ва замон». 22.05 «Бахтли бўлай десанг...». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

16.55 АШХОБОД КЎРСАТАДИ

● МТ—«Орбита IV»

9.30 Мультфильм. 9.45 ...16 ёшгача ва ундан катталар» 10.30 Эфирда мусиқа. 12.45 «Конькида хўроз». Фильм-концерт. 13.35 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 14.40 «Бирдж». Телебиржа. 15.10 Мультфильм. 15.40 А. Хачатурян М. Лермонтовнинг «Маскарад» драмасига ёзган мусиқасидан сюита. 16.00 «Минотавр ҳузурига ташриф». Телевизион бадиий фильм. 5-серия. 17.10 Мультфильм. 17.40 Гандбол. Халқаро турнир. 18.10 «Қизиқувчилар олами». 18.55 «Ён дафтар». 19.00 ТСН. 19.15 «Шерик» 19.45 «Инсон ва қонун». 20.30 «ВИД» таништиради: Мўъжизалар майдони». 22.10 «ВИД» таништиради. 01.25 ТСН. 01.40 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 02.25 «Кречинский тўйи». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

2, шанба

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».

9.00 «Қўрқувнинг давоси». Бадиий фильм. 10.30 «Ўзбекистон спорти». 11.15 «Камолот сари». Қурсия Эсонова, Эркин Қайтаров. 11.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нафосат». 13.00 «Шийпондаги учрашувлар». 14.00 «Китоб ва ҳаёт». 14.30 «Замандас» (қозоқ тилида). 15.30 «Субҳидам»

18.00 Мультфильм. 18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар». 19.00 Ўзбек тилини ўрганамиз. 19.50 «Рақслар гулдастаси». 20.30 «Экран таништиради». «Ўлмас мерос» премьераси ҳақида. 21.00 «Ҳафтанома». 22.00 Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотининг совриндори, Ўзбекистон халқ артисти Шерали Жўраев.

● ЎзТВ II

9.00 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ—«Орбита IV»

7.00 Мультфильмлар. 7.30 Ритмик гимнастика. 8.00 Ишбилармон кишининг шанба кунги тонги. 9.00 ТСН. 9.15 «Сиз яратган боғ». 9.45 Тонгги дам олиш кўрсатуви. 10.15 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 11.45 «Ҳамдўстлик» видеоканали. 13.00 Экологик янгиликлар. 13.15 Режиссёр С. Колосов фильмлари. «Жонгинам». 14.40 «Пи белгиси билан» кўрсатуви саҳифаларида. 15.25 «Қизиқувчилар олами». 15.40 «Мусиқа дўкони». 16.10 «Сиз бунга қодирсиз». 16.55 «Дон Жуан». Қўғирчоқ театрининг фильм-спектакли. 18.25 «Ажойиб шаҳар Москов». Олти серияли телефильм. 2-фильм. 18.55 Кўп серияли мультфильм премьераси. 19.20 «Табиб». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 22.20 Футбол. СССР чемпионати. 00.15 «50x50» телетомошалари. 03.45 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати.

3, якшанба

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома».

9.00 Болалар учун. «Биргаликда куйлаймиз». 9.30 «Ўлим билан олишув». Бадиий фильм. 10.55 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Болалар» видеоканали. 12.55 Араб тили. 13.25 «Дунёни кўргим келади...». 13.55 Дилрабо концерт. 14.35 Инглиз тили. 15.05 «Мерос». Алишер Навоий замондошларининг мактублари. 15.35 «Чорраҳа».

18.00 Мультфильм. 18.20 Мактаб ўқувчилари учун. «Ўйла, изла, топ!». 19.45 «Депутат минбари». Карим Бахриев. 20.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт. 21.25 «Ижодий учрашувлар». Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўткир Ҳошимов. 22.55 «Ёш аёл учун эркак». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II

9.00 БИШКЕК КЎРСАТАДИ.

● МТ—«Орбита IV»

8.30 Спорт ҳамма учун. 9.00 ТСН. 9.20 «Спортлото». 9.35 «Севги иқрори». 9.50 «Эрта саҳарлаб». 10.35 «Ватан хизматида». 11.35 «Тонг юлдузи». 12.35 «Саёҳатчилар клуби». 13.35 «Қишлоқ янгиликлари». 14.35 «Кинопанорама». 15.55 «Веди». 16.40 «Марафон-15». 17.40 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Қайноқ бош» (Индонезия). 17.45 «Халқаро панорама». 18.30 «Уолт Дисней таништиради...». 19.20 «Латифа». Бадиий фильм. 22.10 Дам олиш кўрсатуви. 23.40 «Астра» таништиради. 24.00 Акробатика. Европа чемпионати. 00.30 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. 01.20 «Мовий шер». Телевизион бадиий фильм.

МУШТАРИЙ ИЛҲОМИ

САДО

1

Олам юзин кўриб, таниб ақлимни,
Тушунганим сари кўҳна дунёни.
Ташвишларим билмас бир зум тинимни,
Ҳисоби бормикан гуноҳ, хатонинг...
Хотирот қалбимда шам ёқур ҳар тун —
Умримга боғланган энг узун йўллар.
Мозийга туташган тупроқнинг оҳин
Юрагимдан сизиб ўтказар йиллар.
Миллион йиллар аввал, миллиард йил аввал
Ҳеч ким билмас замин қай рангда кулган.
Яна ҳеч ким билмас қайси хуш маҳал
Илк бор қай бир юрак севги-ла тўлган...
Лекин ҳаёт бўлган—тўкилган кўз ёш,
Эҳтимол, бахт сабаб ё қайғу сабаб...
Ҳаётнинг онаси ўзингсан, қуёш,
Нурингдан — қўлингдан олайин тавоф!
Чунки сен гувоҳсан — ерда ва кўкда
Қачондир чинакам эрк руҳи кезган.
Ҳеч ким яшамаган эзғин қулликда,
Томирларда тоза қон, ғурур сизган.
Нурларинг жонланиб тилга кирганда,
Айта олармидинг, қайси машъум дам,
Қай ожиз юракда шайтон юргандай
Ҳукмдор бўлмоққа ичилди қасам...

2

Тарихи битилди шу он хатонинг —
Шу лаҳзадан бошлаб туғилди ҳасад.
Қувончини излаб юрган дунёнинг
Ғамига ғам қўшиб келур адоват...
Айтилган бу ишлардан Ҳақ хабардорми —
Ёлғиз яратганнинг ўзи бегуноҳ.
Қўли қон бўлмаган ҳукмдор борми,
Кўпми ўз ажали билан ўлган шоҳ?!
Қайдаки авж олса низо ила кин,
Демакки, душманнинг йўлига йўқ ғов.
Қайдаки унутдир диёнат ва дин,
Ул юртни қиличсиз қийратади ёв.
Қуёш боласисан, қадим Туркистон,
Сени қуёш ҳеч он ташлаб кетмаган.
Мудроқ туйғуларни уйғотган Қуръон
Ҳали ҳеч замондан шонсиз ўтмаган.
Олис аждодларим муқаддас руҳи,
Айтгил, эй қуёшим, мени қўлласин.
Туркистон тупроғи узра эрк туғин
Бирлашган турк элин қўли йўлласин.
Токи умид Орол каби сингмасин
Сарҳадсиз саробнинг қумлари аро.
Юракда уйғонган бўрон тинмасин —
Қулликдан ҳурликка интилган садо.

3

Шу бутун юрагим парчаланмоқда
Парчаланиб кетган Туркистонимда.
Ҳар битта парчаси жондай ёнмоқда
Охирлаб бораётган аср қонида.
Нечун армонларинг эриб битмади,
Гўзал ва бешафқат, исёнли асрим?
Айтгин, кимлар гуллар териб тутмади,
Йўлларинг тобора қон, қонли асрим...
Қайга кетмоқдасан, эй фарёд — карвон,
Қайга элтмоқдасан нолани, шамол?
Туркистон ерини кўрдимми талон,
Қайга беркинди Ҳақ — у қуёш жамол?!
Кўзимда қотган ёш, нениг хотири,
Шеър ила шамширга бирдайин имкон
Топа олган олис мозийнинг сирин
Сўйласин тиллари кесик Туркистон...
Шу азим тупроқнинг миноралрини
Қучсин, қайси дилда яшаса Ватан.
Ва зора жарангдор, унут торларни
Тинглаб, уйғонурму ҳар бир мудроқ жон!
Яна илдизларин топурму Дарахт —
Дашту баланд тоғли, чаманзор ўлкам!
Сочилган болаларин чорлаб, тонги пайт
Туркистон бирлашса —-энг улуғ байрам!

Ойгул СУЮНДИҚОВА.

Интилавер баландга дорбоз,
Белингда ўзбегим белбоғидир соз!

Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат.

КЕРАКЛИ ТОШ

— Хотин, ҳў хотин! Ма, манавини тайинли жойга қўй, эрталаб ишга бораётганимда топиб берасан...

— Вой, дадаси, сиз ҳам одамларга ўхшаб бозорлик қиларкансиз-ку! — деб кеннойингиз шоколадга ёпишган боладек қўлимдаги ўроғлик газетани шартта олди-ю, ҳанг-манг бўлиб қолди.

— Ахир, эрталабкининг ўзи-ку?! Намунча олтин асрагандек буларни уйдан ишга, ишдан уйга кўтариб юрибсиз?

— Ажаб бўпти, хўб бўпти! — дедим ишшайиб. — Бундан кейин меҳмондорчиликка борсам ҳам шуни обораман. Керакли тош бу.

— Вой, товба! Жиннипинни бўлдингизми?

— Жим-э! — Кеннойингизнинг овозини ўчирдим. — Шу бўлмаса ишим юришмайди. Мана масалан, — дедим-у, ярим соат олдин бўлиб ўтган воқеани айтиб бердим.

Ишдан чиқиб бекатга келсам, бизнинг маршрутдаги «ПАЗ» йўловчилар билан лиқ тўла. Тағин йигирма-ўттиз одам иложини қилолмасдан ташқарида қолиб кетган, денг.

Шартта кўпдан бери ўйлаб юрган ҳийлани ишлатдим. Сумкам ичидан ҳалиги тўрт дона совунни қўлимга олиб бир чеккада турдим. Қарасам, одамлар худди «мясорубка»дан эзилиб чиқаётган гўшт бўлакларидек автобуснинг икки эшигидан отилиб чиқа бошлашди.

— Қаёқдан олдингиз?
— Бозорданми, магазинданми?
— Нечтадан бераяпти?
— Пулгами, талонгами?
— Ҳой, Шоди, югур! Менга ҳам олиб ке. Пулини кейин оласан...

— Мамарайим! Сумкамни ушлаб тур. Ўзим бормасам бўлмайди. Уйда бир арава кийим ювилмасдан ётибди...

Одамлар мен кўрсатган томонга югуриб кетишди. Бўшаб қолган автобусга шартта чиқиб жойлашиб олдим. Бор-йўғи олти одам қолган: уч нафар кичкинтой, икки савдогар кампиру талабага ўхшаш бир йигит. Орадан бироз ўтгач ҳалиги «харидор»лар ҳаллослаб келишди-ю, кўршапалак ўзини деворга ургандек автобусга ёпирилишди.

— Ҳеч вақо қолмабди.

— Яқинда келармиш!

— Тағин ўтмас матоларни қўшиб сотса-я?..

— Ишқилиб топилса бўлди.

— Кеча телевизорда айтди, ўзимизда ҳам завод қурилармиш...

Хуллас, миш-мишлар кўпайиб, ким нима билса гапира бошлади.

Анавиларга қаранг, менга қўлларини мушт қилиб бақиришаяпти:

— Ҳа сени, алдабсан-а, номард!..

Автобуснинг деразасидан қарайман. Кўплар машинага сиғмасдан қолиб кетишди. Мен эса уйга ўз вақтида етиб боришимдан хурсанд бўлиб, совунларни авайлабгина силаб қўйдим.

Абдулла АЙИЗОВ.

Бир шингил табассум

ЮТУҚ ЧИҚСИНДА

Хотин лотерея харид қиларкан, эрига:

— Биласизми, хўжайин, бордию ютуқ чиқса, ўзимга кўйлак сотиб оламан, — деди.

— Ютуқ чиқмаса-чи?

— Унда кўйлакни сиз олиб берасиз!

МИҚДОР ВА ЁШ

Ота: Биласанми, онаси, эркатойимиз ҳамёнимдан пул ўғирлаётган кўринади.

Она: Нега ўғлингиздан кўряпсиз, дадаси? Балки мендан ҳам гумонингиз бордир?

Ота: Асло! Бу сафаргиси сенинг ишинг эмас. Пулларимнинг ярмидан кўпроғи жойида турибди.

Немисчадан
Бойхўроз МАМАТҚУЛОВ
таржимаси.

ХАНДАЛАР

ТУШ ТАЪБИРИ

— Тушимда ўн беш шиша арок ичиб қўйибман, таъбири қандай бўларкин, хотин?
— Ўн беш суткага қамалсангиз керак.

ЗАҲАРНИНГ ФОЙДАСИ

Хотин:
— Тавба, қўйга қора қурт едирилса, семирар экан.
Эр:
— Сиз ҳам семириб кетдингиз-ку, Заҳрохон.

ПУЛАСОС

— Онаси, костюмимни тозаладингизми десам, чўнтагини ҳам тозалаб қўйибсиз-ку?
— Пуласос тегиб кетди, дадаси.

ЎТНИНГ ДАВОСИ

Бир шилқим музқаймоқ сотаётган қизга депти:

— Ишқингизда юрагимга ўт тушди, жоним, раҳм қилинг!

Қиз музқаймоқ узатиб депти:

— Сизнинг ишқингиз юракда эмас, ошқозонингизда, мана буни еб юборсангиз, ўша ўт ўчади, қолади!

А. ИСОМИДДИНОВ.

Аёл: Эрим уйда қаттиқ бетоб ётибди, касали нима экан?

Доктор: Диагноз қўйиш керак. Ечининг.

* * *

— Менинг онам кексайганда спортчи бўлиб қолди.

— Қандай қилиб?

— Бир кунда ўнта магазинга навбатга югуради.

* * *

— Ўғлим, мана бу ерда иккита нок бор эди. Бирини сен едингми?

— Қоронғи эди, иккинчисини кўрмабман.

* * *

Лектор: Ичимлик — оиланинг офати. Шунинг дастидан кўпгина хотинлар оиласи, эрларини ташлаб кетишяпти.

Залдан овоз: Хотинни кетказиш учун аниқ қанча ичиш керак?

* * *

— Онажон, энди бизнинг ҳеч кимдан ташқи қарзимиз йўқ экан! Мана газетада ёзишибди.

— Вой шўрим, энди шу ҳам йўқ эканми?

* * *

— Она, мен музикани ўрганаман.
— Яхши, қанақа асбобда ўйнайсан.
— Магнитофонда.

* * *

— Ойи, эшигимиз олдида иккита маст бир сўмдан бер деб жанжаллашяпти.
— Икковига бир сўмдан бериб, ҳайдаб юбор.
— Ундай қилсам, биттаси кетадию, иккинчиси кетмайди-да.
— Нега?
— Чунки биттаси дадам-да.

* * *

Ўғил: Дада, тўппончани соатга алмаштирдим.

Ота: Энди сени биров урса жавоб зарбаси ўрнига соат неча бўлди, дейсанми?

* * *

— Тақсир, мен айбдорман. Чунки ҳар куни бир неча марта ойнага қараб, ўзим чиройли эканимга ишонч топаман. Гуноҳимни ювиш учун нима қилай?

— Давом эттираверинг. Бу гуноҳ эмас, адашиш, холос.

Тўпловчи:
Тўхташ АШУРОВ.

Маънавий қадриятларимиз

ФАЗИЛАТ НИМАЮ ИЛЛАТ НИМА?

Бекатда автобус кутиб турардим. Кўпдан буён қораси ҳам кўринмайди. Шу пайт бир қария ҳассасини тўқиллатиб, санаб қадам ташлаб биз томон кела бошлади. Қарасам: мактабда кимё фанидан дарс берган ўқитувчим — Аҳад ака. Соч-соқоли қордай оппоқ. Гўё фаришта, дейсиз. Югуриб бориб қўлларини олдим. Чорак асрдан бери кўрмагандим. Йиллар қиларини қилганди. Аҳад ака мункиллаб қолибди. Ота-бола каби ҳол-аҳвол сўраша кетдик.

— Эски ҳовлини бола-чақага қолдириб, шу маҳалладан чолу кампир жой қилиб келдик, — деб қолди устоз.

Автобусдан эса ҳамон дарак йўқ. Ҳар куни аҳвол шу. Гоҳ-гоҳда ишга ҳам шу дардисар туфайли кеч қоламан. Начора, кутмай илож йўқ.

— Бу автобусга ҳеч сон кирмади-кирмади-да, — нолиган бўлдим Аҳад акага. — Эрталабдан йўл бўлсин, домла?

— Райсобесга кетаётувдим, — жавоб берди муаллим.

Индамай қўя қолдим. Биламан: худди шу пайтда мендан бир синф кейин ўқиган, қайсидир вазирнинг муовини бўлиб ишлайдиган мактабдошим «Волга»да ўтади. Ана узоқдан кўринди. Домлани ўтқазиб юбораман, деб ҳеч қилмаган одатим — ўша машинага қўл кўтардим. Орқа ўриндиқни тўлдириб собиқ мактабдошим— вазир муовини ўтирарди. Менинг қўл кўтарганимни кўрди-ю саломлашган бўлиб бошини қимирлатди. Аҳад ака билан ҳам сўрашган бўлди. Аммо машина ғизиллаб ўтиб кетди. Шунда юрагимнинг бир ери чирсиллаб сингандай бўлди. Наҳотки биз оқибатдан, одамгарчиликдан, меҳру муҳаббатдан шу даражада йироқлашиб кетганмиз? Муҳаммад пайғамбарнинг ҳадисларидан ўқиганимни эсладим:

«Очларга овқат беринг, беморларни бориб кўринг ва ҳожатманднинг ҳожатини чиқаринг».

Теварак-атрофингизга бир қаранг, азизлар. Ҳозир кўплар фақат ўз қоринларини ўйлайдилар, ҳатто бемор онасини кўришни эсига келтирмайдиганлар бор, ҳожатмандларни эса тепиб ўтадиганлар ҳам пайдо бўлаяпти. Бу иймонга оёқ қўйиш, одамгарчиликнинг поймол этилиши эмасми?! Бу ҳол ўта маданиятсиз бўлиб кетаётганимизни билдирмайдими?! Тийрак кўз билан тарихимизга назар солайлик. Инқилобгача бизнинг Ўзбекистонда (СССР-да ҳам) Маданият вазирлиги бўлмаган, аммо аксари халқимиз содда ва ахлоқ-одобли эди. Ҳозир эса район, вилоят, республика ва қолаверса, бутун мамлакатимизда Маданият вазирликлари, маданият ўчоқлари, маданият бўлимлари ва бошқармаларининг сон-саноқсиз ходимлари тинмай ишлаб туришибди. Лекин шунга қарамай, маданиятли кишилар борган сари камайиб кетмоқда. Маданиятни тарғиб қилувчи кишилардан кўпининг ўзида маданият етишмайди. Ёшгина раҳбар йигит отаси тенги қарияни менсимай, биринчи бўлиб салом беришни ўзига ор билиб безрайиб туриши — бу қандай гап?! Унда иймон, оқибат нима қилсин?! Маданиятсизликнинг яққол кўринишларидан бири камтарликнинг йўқолишидир. Боя айтганим — собиқ мактабдош дўстимнинг қилиғи ҳам камтаринлик кўзгусига тош отиб синдиришнинг ўзгинаси.

«Камтаринлик билан йўғрилган гўзалликкина гўзаллик дея аталишга ҳақли. «Камтарлик бўлмаган гўзаллик — гўзаллик эмас, шунчаки хушбичимликдир», — деганида нақадар ҳақ эди ўрта аср испан ёзувчиси Сервантес.

Бизда эса ана шу хушбичимликка интилиш кучайиб кетди.

Мағрурлик ва камтарлик ҳақида ажойиб мисралар битган Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов билан бўлиб ўтган бир воқеани доимо эслаб юраман.

Домла Миртемирнинг уйларида тўй эди. Тушликка ош. Саратон. Қуёш куйдираяпти. Биз тўйга Эркин ака билан вақтлироқ бордик. Домла қучоқ очиб кутиб олдилар, тўрга таклиф этдилар. Аммо Эркин ака кўнмади, домла билан ёнма-ён эшик тагида қолди.

— Хизматкорлар кўп. Сизлар тўрга ўтинглар! — дейишларига қарамай Эркин ака кўнмади. Шу пайт менга:

— Бўш челак бормикан? — деб қолди Эркин ака. Мен нима қилар эканлар, деган ўй билан ҳовлига кириб битта челак олиб чиқдим. Бундай қарасам, Эркин ака эшик олдидаги қақраб кетган ерларга сув сепа бошлади. Дастёрларнинг ёдидан кўтарилган шекилли, дарҳақиқат, ён-атроф чанг, иссиқ эди. Шу пайт кимдир югуриб келиб челакни олмоқчи бўлган эди, Эркин ака бермади. Оппоқ кўйлакларига сув томчиларини сачратиб бепарво сув сепарди. Бу жуда оддий гап бўлиши мумкин. Аммо тўйга ясаниб-тусаниб борган Эркин Воҳидовнинг бу иши, менинг назаримда, ўта камтарлик белгиси эди.

Шу кунларда илдиз отган иллатларимиздан бири фаҳм-фаросатнинг камайиб бораётганидир. «Ўзи тузук одаму фаросати йўқроқ-да» деган гапни бот-бот эшитиб қоламиз. Мармар зинага, мармар деворга галстук таққан бинойидек бир одам туфуриб ўтса, бир ғижиниб қўямиз. Невараси тенги ўн етти яшар қизга олтмишларни қоралаб қолган киши гап отганда кимнинг жаҳли чиқмайди, дейсиз?! Бизда кинолардагина эмас, серқатнов кўчаларимизда, оромгоҳларда, хиёбонларда одамлар кўз олдида ёш йигит-қизларнинг бир-бирини қучоқлаб ўпишлари одатий тус олмоқда. Ҳа, бу цивилизация, Оврўпо маданиятининг таъсири, деб ўзини юпатувчилар ҳам топилади. Ҳатто улар мени фалсафаси чиркин, дея айблашлари мумкин. Аммо, назаримда, бундай ҳоллар ўта маданиятсизлик, фаҳм-фаросатсизлик бўлиб туюлади. Бу миллий урф-одатларимизни, шарқона фазилатларимизни оёқости қилиш билан баробар, деб тушунаман.

Таъкидлашим зарурки, бизда зукко одамлар кўп. Зукколик — фаросатли инсонлар фазилати. Таниқли мунаққид Иброҳим Ғафуров билан Тошкент дорилфунунида бирга ўқиганмиз. Доимо бирга дарс тайёрлаб, ўқишга ҳам бирга бориб, бирга қайтардик. 1957 йилнинг қиши қаттиқ келиб, қор кўп ёққанди. Ўқиш жойимиз — Инқилоб хиёбонига Ишчилар шаҳарчасидан 10-трамвайда қатнардик. Кунларнинг бирида бўралаб қор ёғди, совуқ-изғирин кўз очирмасди. Трамвайга латта туфли, эгнида уринганина костюмли бир йигит чиқди. Ўзимизнинг эгнимизда юпқа шим, пахталик чопон. Шунда бир йўловчи қалтираб турган ҳалиги йигитга қараб:

— Иссиқроқ кийиниб олсанг бўлмайдими? Олифтагарчилик ҳам эви билан-да, пальто кийсанг ўлармидинг? — деб қолди.

Сермулоҳаза Иброҳим чидаб туролмади:

— Унақа деманг, биродар, балким киядиган нарсаси йўқдир!

Мен ҳам дийдираб турган йигит олифтароқ экан ,деб ўйлаётган эдим, тилимни тишлаб қолдим. Шунинг учун, азизлар, шошиб хулосалар чиқармай, ўйлаб, ақл билан иш тутилса, айни муддао бўлур эди. Яна битта шарқона — ўзбекона одатлардан бири ишонувчанликдир. Кўпчилик ҳар қандай гапга ишонаверади. Минг афсуслар бўлсинки, кейинги пайтларда шу ишонувчиликдан устомонлик билан фойдаланиб, ёлғон сўзловчилар кўпайиб кетди. «Ундоқ қилодурмиз, бундоқ қилодурмиз, келажагимиз ундоқ бўладур, мундоқ бўладур!» — деб минбар талашадиган вайсақилар оммани чалғитишни ўзларига касб қилиб олганга ўхшайдилар.

Ўрта асрнинг машҳур файласуфи, француз адиби М. Монтен шундай деб ёзган экан:

«Агар ёлғон ҳам ҳақиқат сингари бир хил бўлганда-ку, аҳволимиз анча енгиллашарди. У ҳолда биз ёлғон сўзлаётган одамнинг гапини тескари тушуниб қўя қолардик. Лекин ҳақиқатнинг акси бўлган ёлғоннинг минглаб қиёфаси бор ва унинг ҳад-чегараси йўқ». Бу ерда изоҳга ҳожат бўлмаса керак.

Азизлар! Мен ҳаммага иймон тилайман. Иймон бутун бўлса, ақл-заковат ҳам, ҳалоллик, одамгарчилик, камтаринлик, зукколик ҳам бутун бўлади. Бизга соя солиб турган қаллоблик, манманлик, тўралик, ёлғон-яшиқ иймон тиклансагина чекинади.

ТЎЛҚИН.

ҲАЖВИЙ ҚАТРАЛАР

ҚЎҒИРЧОҚ

— Дада, қизиқ бўларди бирам,
Жонли бўлса қўғирчоққинам.
— Катта бўлгин, кўрарсан ҳали,
Кўпдир жонли қўғирчоқлар ҳам...

ЮК

Бўйинга минмоқдир гўдакнинг иши,
Улғайгач, у ўзи юриб кетади.
Узгага юк бўлса бир катта киши,
Бундан шармисорлик, хорлик етади.

ҚАЛТИС ЎЙИН

Мушук ййраб ўйнар ўлжасин,
Қочса сичқон, урар панжасин.
Тиларманки, асрасин худо
Бундай кундан мўмин бандасин!

БАХИЛ

Янги либос кийсанг, қутлар ёр-жўра,
Бахил эса қайдан олганинг сўрар.
Агар боғингга у ҳашарга келса,
Ўтларни қолдириб, экинни ўрар.

Фозил ЗОҲИД.

ЛАТИФАЛАР

Олибсотар жувон Афандига шикоят қилди:
— Табиб почча, шу денг, доим рангли туш кўраман. Нима қилсам экан?
— Телевизорингиз қанақа? — деб сўради Афанди.
— Бизлар светной телевизор кўрамиз-да, почча!
— Уни пуллаб, оқ-қора кўрсатадиганидан олинг, — деб маслаҳат берди Афанди.

* * *

Ошпазлик мактабини битириб келган Афанди бир тўйда ош дамлади-да, тўй эгасини чақирди:
— Бойбўва, энди ошни сузаяпман, тарози олиб келинг.

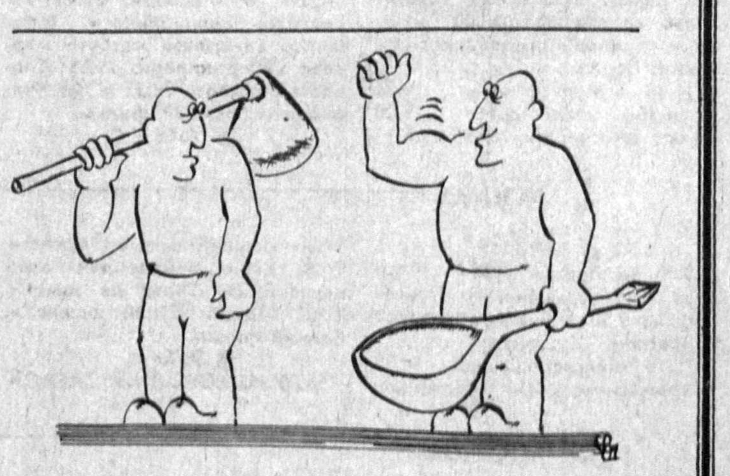

Рашид АБДУЛЛА чизган рас[м].

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Н. С. САЪДУЛЛАЕВ.

Таҳрир ҳайъати: А. А. АБДУЛЛАЕВ, Ф. Й. АБДУРАҲИМОВА, И. Г. ВОЛКОВ, Д. М. ҒУЛОМОВА, С. С. ҒУЛОМОВ, З. И. ЕСЕНБОЕВ, А. И. КОВАЛЕВ (масъул котиб), Л. П. ҚАЮМОВ, Тоҳир МАЛИК, М. МУҲАММАДҚУЛОВА, С. Ф. МУҲИДДИНОВ (масъул котиб), Т. Э. НАЗАРОВ (бош муҳаррир ўринбосари), З. Қ. НОРМУҲАМЕДОВ, Л. Н. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Р. ПИДАЕВ, М. РУЗИМАТОВ, О. Р. САИДОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), В. Н. СИГЕДИН, Ш. ТЕМУРОВ.

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй

Телефонлар: 32-09-67, 33-07-48. Индекс: 64608. Буюртма № 6147.
118800 нусхада чоп этилади.

Халқ сўзи

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри 700083. Ленинград кўчаси, 32-уй. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди: 21.50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12